

**БУЙРУК
ПРИКАЗ**

№ _____

Бишкек ш.
г.Бишкек

**Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу
Жарандык авиация мамлекеттик агенттигинин 2024-жылдын 14-
августундагы № 696 буйругу менен бекитилген, «КРАЭ-9.
Формалдуулуктарды жонокойлотуу» Кыргыз Республикасынын
авиациялык эрежелерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө**

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 3-мартындагы № 115 "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин айрым ченем жаратуу ыйгарым укуктарын мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органдарына өткөрүп берүү жөнүндө" токтомуна ылайык, ошондой эле Эл аралык жарандык авиация уюмунун (ИКАО) стандарттары жана сунушталган практикасы менен максималдуу ыратуулугун камсыз кылуу максатында, **буйрук кылам:**

1. Кыргыз Республикасынын Авиациялык эрежелерине «АПКР 9. Формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүү», Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин алдындагы Жарандык авиация боюнча мамлекеттик агенттиктин 2024-жылдын 14-августундагы № 696 буйругу менен бекитилген, тиркемеге ылайык өзгөртүүлөрдү киргизүү.

2. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Жарандык авиация мамлекеттик агенттигинин авиациялык коопсуздук бөлүмүнө:

- катталган күндөн тартып үч жумушчу күндүн ичинде бул буйрукту «Эркин Тоо» ЖЧКсына мамлекеттик жана расмий тилдерде газетага жарыялоо үчүн жөнөтсүн;

- ушул буйрукту мамлекеттик жана расмий тилдерде электрондук документ жүгүртүү системасы аркылуу Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине Кыргыз Республикасынын нормативдик укуктук актыларынын Мамлекеттик реестрине киргизүү үчүн, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясына, министрликтер, ведомстволорго маалымдоо үчүн жиберүү;

3. Бул буйруктун аткарылышын көзөмөлдөө Министрлер Кабинетине караштуу Жарандык авиация мамлекеттик агенттигинин директорунун орун басары К.Т. Төлөгөновго жүктөлсүн.

4. Бул буйрук расмий жарыяланган күндөн тартып жети күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

О внесении изменений в Авиационные правила Кыргызской Республики «АПКР 9. Упрощение формальностей», утвержденные приказом Государственного агентства гражданской авиации при Кабинете Министров Кыргызской Республики от 14 августа 2024 года № 696

В соответствии с постановлением Кабинета Министров Кыргызской Республики «О делегировании отдельных нормотворческих полномочий Кабинета Министров Кыргызской Республики государственным органам и исполнительным органам местного самоуправления» от 3 марта 2023 года №115, а также в целях обеспечения максимального единообразия со Стандартами и Рекомендуемой практикой Международной организации гражданской авиации (ИКАО), **приказываю:**

1. Внести в Авиационные правила Кыргызской Республики «АПКР 9. Упрощение формальностей», утвержденные приказом Государственного агентства гражданской авиации при Кабинете Министров Кыргызской Республики от 14 августа 2024 года № 696 изменения согласно приложению.

2. Отделу авиационной безопасности Государственного агентства гражданской авиации при Кабинете Министров Кыргызской Республики:

- в течение трех рабочих дней со дня регистрации направить настоящий приказ в ОсОО «Эркин Тоо» на государственном и официальном языках для опубликования в газете;

- направить настоящий приказ на государственном и официальном языках через систему электронного документооборота в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики, а также в Администрацию Президента Кыргызской Республики и министерства, ведомства и организации гражданской авиации для информации;

3. Контроль над исполнением настоящего приказа возложить на заместителя директора К.Т. Төлөгөнова.

4. Настоящий приказ вступает в силу по истечении семи дней со дня его официального опубликования.

Директор

Д.К. Бостонов

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Жарандык авиация мамлекеттик агенттигинин 2024-жылдын 14-августундагы № 696 буйругу менен бекитилген “КРАЭ-9. Формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүү. Кыргыз Республикасынын авиациялык эрежелерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” буйругунун долбооруна САЛЫШТЫРУУ ТАБЛИЦАСЫ

Учурдагы редакция	Сунушталып жаткан редакция
1-бөлүм. Терминдерди аныктоо жана жалпы жоболор. Интерактивдүү API (iAPI) – бул электрондук байланыш системасы, ал аркылуу жүргүнчүлөрдү каттоо мезгилинде аба каттамын иштеткен эксплуатант тарабынан чогултулган API маалымат элементтери мамлекеттик органдарга өткөрүлүп берилет, жана ошол органдар жүргүнчүнүн каттоо столунда каттоо учурунда, ар бир жүргүнчү жана/же учкуч курамдын мүчөсү боюнча эксплуатантына жооп кат жөнөтөт.	1-бөлүм. Терминдерди аныктоо жана жалпы жоболор. Интерактивдүү API системасы (iAPI). Аба кемесин эксплуатанты тарабынан чогултулган API маалымат элементтери каттоо мезгилинде улуттук коопсуздук органдарына берилүүчү электрондук байланыш системасы, алар аба кемесин эксплуатациялоочу тарабынан бөлүнгөн каттоого туруу убактысынын ичинде ар бир жүргүнчү боюнча бул эксплуатантка жооптук билдирүү жөнөтүшөт.
	1-бөлүм. Терминдерди аныктоо жана жалпы жоболор. Машина менен окулуучу жол жүрүү документи (МОЖЖД) – Doc 9303 документинде көрсөтүлгөн техникалык талаптарга жооп берген жол жүрүүчү документ. Ал милдеттүү визуалдык (визуалдык окулуучу) маалыматтарды жана өзүнчө милдеттүү кыскача маалыматтарды машиналык окууга жарактуу форматта камтыйт. Эскертүү: Бул аныктама «жол жүрүү документи» термининин аныктамасы менен айкалышып колдонулушу керек.
1-бөлүм. Терминдерди аныктоо жана жалпы жоболор. Жүргүнчүлөр жөнүндө алдын ала маалымат системасы (API) – бул электрондук байланыш системасы, ал аркылуу зарыл маалымат элементтери чогултулуп, учуу же конуу алдында мамлекеттик ыйгарым укуктуу органга өткөрүлөт, андан соң бул маалымат конуу учурунда аэропорттогу биринчи текшерүү пунктуна жөнөтүлөт.	1-бөлүм. Терминдерди аныктоо жана жалпы жоболор. Жүргүнчүлөр жөнүндө алдын ала маалымат системасы (API)» термини төмөнкүдөй мазмунда баяндалсын: «Аба кемелерин пайдалануучулар ар бир жүргүнчү жана/же экипаж мүчөсү боюнча керектүү маалымат элементтерин чогултууну жана аларды учуп чыгууга чейин же учуп келүү алдында улуттук коопсуздук органдарына иштетүү үчүн берүүнү, ошондой эле аларды келүү аэропортундагы биринчи чек арага багыттоону ишке ашыруучу электрондук байланыш системасы.

1-бөлүм. Терминдердин аныктамалары жана жалпы жоболор. Электрондук МОЖЖД – бул бесконтакттуу интегралдык чипти камтыган МОЖЖД (паспорт, виза же карта), ал Doc 9303 Машина менен окулуучу жол жүрүү документтин стандартына ылайык ээсин биометрикалык түрдө аныктоо үчүн колдонулушу мүмкүн.	1-бөлүм. Терминдерди аныктоо жана жалпы жоболор. «Электрондук машина менен окулуучу жол жүрүү документи (МОЖЖД) – Doc 9303 документиндеги техникалык талаптарга жооп берген, өзүнө орнотулган байланышсыз интегралдык схемасы бар МОЖЖД. Эскертүү: Бул аныктама “Машина менен окулуучу жол жүрүү документи (МОЖЖД)” термининин аныктамасы менен айкалышып колдонулушу керек
2-бөлүм. Аба кемелердин келиши жана учуп чыгышы. 27. Учактын эксплуатанты же анын ыйгарым укуктуу агентти мамлекеттик компетенттүү органга далилдесе, документтерде табылган катачылыктар кайсы бир атайын максатсыз, алдамчылык максаты жок жана саламаттык сактоо/коопсуздукка шалаакылык менен жасалган эмес экендиги көрсөтүлсө, жазаланбайт. Эгер жазалоо зарыл деп эсептелсе, ал мындай каталардын кайра кайталанышына жол бербөө максатында пропорционалдуу жана ылайык болушу керек. Бул жобо учак эксплуаттарына адилеттүү мамиле жасоо жана катачылыктарды алдын алуу максатында кабыл алынат.	2-бөлүм. Аба кемелердин келиши жана учуп чыгышы. 27. Аба кемесинин эксплуатанты же анын ыйгарым укуктуу агенти, эгерде алар тиешелүү мамлекеттик ыйгарым укуктуу органдарга ушул Эрежелердин 9-бөлүмүндө көрсөтүлгөн ар кандай документтерде табылган катачылыктар атайылап жасалбаганын жана алдамчылык ниетинен же орой шалаактылыктан улам эмес экенин далилдей алышса жазага тартылбайт, аба кемесинин эксплуатанты же анын ыйгарым укуктуу агенти жазага тартылбайт.
3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 59. Машина окуучу аймакта көрсөтүлгөн мөөнөтү бүткөн датаны жана башка маалыматтарды өзгөртүүгө жол берилбейт. Бул чара жол жүрүү документтердеги маалыматтардын өзгөрбөстүгүн жана ишенимдүүлүгүн камсыз кылат.	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 59. Эскертүү. Doc 9303 документинин техникалык талаптары менен колдонуу мөөнөтү бүткөн күндү жана машина окуй турган аймакта көрсөтүлгөн башка маалыматтарды өзгөртүүгө жол бербейт. Бул талаптар машина окуй турган форматта берилген визаларга тиешелүү.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 72¹. Паспорт документтин экинчи аныктамасы менен берилген учурда Doc 9303 документиндеги спецификациялардын талаптары сакталышы камсыз кылынат. Эскертүү 1. Документтин экинчи аныктамасы машиналык окулуучу паспорттун түрүн көрсөтөт, мисалы, бул жөнөкөй паспорт, дипломатиялык паспорт же өзгөчө кырдаалдарда колдонулуучу

	паспорт экендигин көрсөтөт. Паспорт китепчесинин коддору машиналык окулуучу аймагында да, визуалдык текшерүү аймагында да колдонулат жана Doc 9303 документтин 4-бөлүгүндө көрсөтүлөт. Эскертүү 2. Өзгөчө кырдаалдарда колдонулуучу паспортторго берилген экинчи документ коду анын бир эле бланкты колдонуу менен чыгарылган учурларга Doc 9303 документтин 8-бөлүгүндө көрсөтүлгөн.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 72². Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары тарабынан берилүүчү бардык паспорттор Doc 9303 документиндеги спецификацияларга ылайык документтин экинчи аныктамасы менен 2028-жылдын 1-январына чейин чыгарылышы камсыз кылынат.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 72³. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары Doc 9303 документиндеги спецификацияларга ылайык, документтин гармониялаштырылган экинчи аныктамасы жок берилген паспорттордун мөөнөтү 2038-жылдын 1-январына чейин аякташын камсыздайт.
3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 74. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары жол жүрүү документтердин бланктарын уурдоодон жана чыгарылган жол жүрүү документтерди мыйзамсыз ээленүүдөн коргоо максатында көзөмөл жүргүзүшөт. Мындай чараларга бланктарды сактоо жана эсепке алуу боюнча катуу жол-жоболор (процедуралар) кирет.	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 74. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары өтө жогорку деңгээлдеги бүтүндүктү жана коргоону камсыз кылуу максатында, арыз тапшырылган учурдан тартып чечим чыгаруу жана документ берүү процесстеринин бардыгына тийиштүү көзөмөл каражаттарын орнотушат.
3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 76. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары дароо ИНТЕРПОЛго тиешелүү мамлекет тарабынан берилген уурдалган, жоголгон же кайтарылган поезддик документтер боюнча так маалыматтарды берүүгө милдеттүү,	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 76. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары белгилүү бир мамлекет тарабынан берилген уурдалган, жоголгон жана кайтарылып алынган жол жүрүү документтери

алардын SLTD базасына киргизилишин камсыз кылат. Бул чара проезддик документтерди мыйзамсыз колдонууга жана алдамчылыкка каршы эл аралык кызматташтыкты камсыз кылууга багытталган.	жөнүндө так маалыматтарды ИНТЕРПОЛго кечиктирбестен дароо берет, бул маалыматтар тиешелүү базага киргизилет. Эскертүү. ИНТЕРПОЛдун SLTD базасында уурдалган, жоголгон, кайтарылып алынган же жараксыз деп табылган жол жүрүү документтери жана жеке инсанды тастыктоочу документтер, ошондой эле мындай документтердин уурдалган бланктары тууралуу маалыматтар камтылган.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 83¹. Жол жүрүү документтерин берүүнүн бүтүндүгүн камсыз кылуу максатында, ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар ИКАОнун жол жүрүү документтерин даярдоо жана берүү коопсуздугун баалоо боюнча колдонмосун жана инсанды аныктоо боюнча колдонмосун үзгүлтүксүз колдонушат. Эскертүү. ИКАОнун жол жүрүү документтерин даярдоо жана берүү коопсуздугун баалоо боюнча колдонмосу үч бөлүктөн турат: мыкты тажрыйба, баалоо колдонмосу жана эксперттер үчүн колдонмо. Бул колдонмо мамлекет тарабынан өз алдынча же эл аралык өнөктөштөр менен кызматташтыкта колдонулушу мүмкүн. ИКАОнун инсанды аныктоо (EOI) колдонмосу мамлекеттерге EOI жаатындагы учурдагы абалды баалоо жана тобокелдиктерге негизделген комплекстүү мамиле иштеп чыгуу мүмкүнчүлүгүн берет. Мындай ыкма жол жүрүү документтерин же визаларды берүүдө инсанды ишенимдүү аныктоону камсыз кылуунун натыйжалуу жолу болуп саналат жана чек ара көзөмөлүн жеңилдетет.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 83². Электрондук МОЖЖД (машина менен окулуучу жол жүрүү документтери) берген Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы пароль аркылуу аутентификациялоону камсыз кылган RACE системасын киргизет. Эскертүү. RACE спецификациялары Doc 9303 документинде көрсөтүлгөн. RACE электрондук МОЖЖДтердин чиптери менен текшерүү системасынын ортосундагы байланыштын

	шифрленишин жакшыртып, жеке маалыматтарды ишенимдүү коргоону камсыз кылат.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 83 ³ . Электрондук МОЖЖД берген Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы базалык жетүү көзөмөлү (ВАС) колдонулган электрондук МОЖЖДтерди чыгарууну токтотот.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 83 ⁴ . Электрондук МОЖЖД берген Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы ВАС менен чыгарылган бардык электрондук МОЖЖДтерди жүгүртүүдөн алып салууну камсыз кылат.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 83 ⁵ . Электрондук МОЖЖД берген Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы жүздүн сүрөтүн коддоо ыкмасынын жаңы түрүнө 2030-жылдын 1-январына чейин өтүүнү камсыз кылат. Эскертүү 1. Электрондук МОЖЖДтердин байланышсыз интегралдык схемаларындагы жүздүн сүрөтүн жана башка биометрикалык маалыматтарды коддоонун спецификациялары Doc 9303 документинде көрсөтүлгөн. Эскертүү 2. 2026–2029-жылдар аралыгында электрондук МОЖЖД берген ыйгарым укуктуу орган Doc 9303 документинде көрсөтүлгөн жүздүн сүрөтүн коддоонун эки форматтын бирин колдоно алат. Бул төрт жылдык өткөөл мезгилде өз ара шайкештик жана талаптарга ылайык келүү сыноолору өтө маанилүү болот.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 83 ⁶ . Электрондук МОЖЖДтерди текшерүү жүргүзгөн Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары 2026-жылдын 1-январына карата байланышсыз интегралдык схемалардагы жүздүн сүрөтүн чечмелөө спецификацияларын киргизет. Эскертүү. Жүздүн сүрөтүн жана башка биометрикалык маалыматтарды чечмелөөнүн спецификациялары Doc 9303 документинде көрсөтүлгөн.

3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши.
84'. Кыргыз Республикасында аба кемесинде адамдарды ташуу үчүн төмөнкү жол жүрүү документтери кабыл алынат:

Документтин түрү	Документтин коду
Жалпы жарандык паспорт	PP
Өзгөчө кырдаалдарда колдоонуучу паспорт	PE
Дипломатиялык паспорт	PD
Кызматтык/расмий паспорт	PO
Качкын паспорту	PR
Чет өлкөлүк паспорт	PT
Жарандыгы жок адамдын паспорту	PS
Паспорт-өткөрмө	PL
Деңизчи паспорту же өздүк күбөлүгү	PM
Өзгөчө кырдаалдар үчүн бир барактуу паспорт	PU
Идентификациялык карта	
Экипаж мүчөсүнүн күбөлүгү	

	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. «86. Эскертүү. Качкындарга берилүүчү жол жүрүү документтери жөнүндө жобо 1951-жылдагы Качкындардын статусу тууралуу Конвенциянын 28-беренесинде, жарандыгы жок адамдарга берилүүчү жол жүрүү документтери тууралуу жобо 1954-жылдагы Апатриддер жөнүндө Конвенциянын 28-беренесинде камтылган. БУУнун Качкындар боюнча Жогорку комиссарынын аткаруу комитети 1978-жылдагы №13 (XXIX) “Качкындар үчүн жол жүрүү документтери” аттуу документинде 1951-жылдагы Конвенцияга катышпаган мамлекеттерге өз аймагында мыйзамдуу жашаган качкындарга ушул сыяктуу машиналык окулуучу документтерди берүүнү сунуштаган.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 109¹. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары аба транспорту менен келе жаткан же кетип жаткан адамдардан же алардын атынан иш алып барган аба кемелеринин эксплуатациялоочуларынан, инсанды тастыктоочу документтерде көрсөтүлгөндөн тышкары, кошумча жазуу жүзүндөгү идентификациялык маалыматтарды талап кылышпайт. Мындай маалымат талап кылынган учурда, электрондук МСПДлерден маалымат окуй турган системалар колдонулат.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 117¹. Электрондук МОЖЖДтерди текшерүү жүргүзгөн Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органдары мүмкүн болушунча ИКАОнун ДОК тутумуна кошулат жана чек ара көзөмөлүндө электрондук МОЖЖДтердин аныктыгын текшерүү үчүн анда камтылган маалыматтарды колдонушат.
	3-бөлүм. Жарандардын жана багаждын келиши жана кетиши. 117². Эл аралык каттамдардын келүү жана кетүү пункттарындагы чек ара көзөмөлүндө мүмкүнчүлүккө жараша жүргүнчүлөрдүн жол жүрүү документтери ИНТЕРПОЛдун SLTD базасы менен салыштырылат.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши.

	117 ³ . Мүмкүн болушунча автоматташтырылган чек ара көзөмөл системалары (АЧКС) киргизилип, аба транспорту менен келүүчү жана кетүүчү адамдарды каттоону жөнөкөйлөтүү жана тездетүү максатында колдонулат.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 117 ⁴ . АЧКС колдонулганда, ИКАОнун ДОК системасындагы маалыматтар электрондук МОЖЖДтердин аныктыгын текшерүү үчүн пайдаланылат, биометрикалык маалыматтар салыштырылат, жүргүнчүнүн документтин мыйзамдуу ээси экендиги аныкталат, SLTD базасы боюнча текшерүү жүргүзүлөт жана чек ара көзөмөлүнүн башка маалыматтары пайдаланылат.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 117 ⁵ . Чек ара көзөмөлү жана АЧКС колдонгон башка органдар мүмкүн болушунча чыгып кетүүчү көзөмөл пункттарында тиешелүү персоналдын болушун камсыз кылып, жүргүнчүлөрдүн үзгүлтүксүз өтүшүн жана коопсуздук же бүтүндүк маселелери чыккан учурда ыкчам чечим кабыл алууну камсыз кылышат.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 133. Учактарды эксплуатациялоочу уюмдар жүргүнчүлөр жана экипаж мүчөлөрү аба кемесинен чыккан учурдан тартып, алар ушул Эрежелердин 132-бөлүмүндө белгиленген текшерүүдөн өткөрүлгөнгө чейин алардын коопсуздугу жана көзөмөлү үчүн жоопкерчилик тартышат.
	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 135. Чек ара көзөмөлү органдары жүргүнчүлөр жана экипаж мүчөлөрү алардын аймагына кирүүгө уруксат берилген учурдан тартып алардын коопсуздугу жана көзөмөлү үчүн жооп беришет.
3-бөлүм. Жарандардын жана багаждын келиши жана кетиши. 156. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы тарабынан тазаланбаган жүктү сактоо милдетинен авиакомпания бошотулат, ошондой эле аталган жүктөн алынчу импорттук бажы төлөмдөрү жана салыктар үчүн	3-бөлүм. Жарандардын жана жүктүн келиши жана кетиши. 156. Учактарды эксплуатациялоочу уюмдар ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар тарабынан бажы тазалоосунан али өтө элек жүктөрдү сактоо милдетинен жана мындай жүктөр бажы органдарынын карамагына өткөрүлүп, алардын өзгөчө контролунда турган учурдан тартып, ошол жүктөр боюнча

жоопкерчиликке тартылбайт, эгерде бул жүк бажы органдарынын карамагына өткөрүлүп берилсе жана алардын өзгөчө көзөмөлүндө болсо. Бул авиакомпанияларды кошумча милдеттерден жана финансылык тобокелчиликтен бошотот.	импорттук бажы төлөмдөрүн жана салыктарды төлөө жоопкерчилигинен бошотулат.
	4-бөлүм. Жүктөрдү жана башка нерселерди алып кирүү жана алып чыгуу. 213¹. Бажы операцияларын оптималдаштыруу, көзөмөлдүн натыйжалуулугун жогорулатуу жана тариздөө убактысын кыскартуу, ошондой эле тобокелдиктерди баалоо, көзөмөл объекттерин тандоо жана бажы көзөмөлүнүн формалары боюнча алдын ала чечимдерди кабыл алуу максатында, учактарды эксплуатациялоочу уюм (аба ташуучу же анын ыйгарым укуктуу өкүлү) Евразия экономикалык биримдигинин Бажы кодексине жана Кыргыз Республикасынын бажы жөнгө салуу чөйрөсүндөгү мыйзамдарына ылайык, ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга электрондук форматта алдын ала маалыматты милдеттүү түрдө жөнөтөт.
	4-бөлүм. Жүктөрдү жана башка нерселерди алып кирүү жана алып чыгуу. 213². Учактарды эксплуатациялоочу уюм (аба ташуучу же анын ыйгарым укуктуу өкүлү), Евразия экономикалык биримдигинин бажы аймагына товарларды алып кирүүнү ишке ашырган учурда, тиешелүү эл аралык келишимдерде жана Евразия экономикалык биримдигинин укугун түзүүчү актыларда каралган мөөнөттөрдө жана көлөмдө алдын ала маалымат берүүгө милдеттүү.
	213³. Кыргыз Республикасынын бажы органына милдеттүү түрдө берилүүгө тийиш болгон алдын ала маалыматты, анын ичинде электрондук форматта, убагында бербеген же так эмес маалымат берген учурларда, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык административдик жоопкерчилик каралган .
	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар.

	339¹. Эл аралык аэропорттордо калктын саламаттыгына коркунуч туудуруучу ыктымалдуу коркунучтардын пайда болуу мүмкүнчүлүгүнө баа берүү үзгүлтүксүз жүргүзүлүп турат жана мындай коркунучтарды жоюу боюнча аракеттерди координациялоо камсыздалат. Эскертүү: аэродромдогу өзгөчө кырдаалдар боюнча иш-чаралар планына коюлуучу талаптарга көңүл буруу зарыл — бул 14-тиркеменин I тому, 9.1-бөлүмүнүн жоболору жана ушул тиркеменин 10-бөлүмүнүн 10.18-стандартына ылайык жугуштуу оорулардын эпидемиясына даярдык боюнча улуттук авиациялык пландарга тиешелүү талаптар.
	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 339². Эл аралык аэропорттордогу жүктөрдү иштетүүчү каражаттарды, жаңы объекттерди же алардын ири модификациясын пландаштырууга жооптуу жарандык авиация уюму пландоо ишинин алгачкы этабында ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар, аэропорттордун эксплуатациялоочулары жана аэропорт колдонуучуларынын кызыкчылыктарын билдирген тийиштүү органдар менен кеңешмелерди өткөрүүгө милдеттүү.
	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 339³. Учактарды эксплуатациялоочу уюмдар өздөрүнүн тейлөө, учуу графиги жана аба кемелер паркы боюнча пландарын аэропорттордун эксплуатациялоочуларына жана тиешелүү мамлекеттик органдарга маалымдап турушат, бул аэропорт кызматтары менен каражаттарын рационалдуу пайдалануу максатында жүргүзүлөт.
	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 349¹. Аэропорттордун, мамлекеттик органдардын жетекчилери DOC 9636 “Эл аралык пиктограммалар — аэропорттордо жана деңиз вокзалдарында келгендерге багыт табууга жардам берүүчү

	белгилер” документине ылайык, жүргүнчүлөр жана башка адамдар аэропорттордо багыт табуусу үчүн зарыл болгон пиктограммалардын, белгилердин жана көрсөтмөлөрдүн болушун камсыз кылышат.
	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 370¹. Аэропорттун эксплуатациялоочусу багаж берилүүчү аймакта бардык жүргүнчүлөр өздөрүнүн катталган багажын оңой таанып, тез ала алышы үчүн жетиштүү аянт бөлүп берет.
	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 370². Аэропорттун эксплуатациялоочусу жүргүнчүлөргө багажды берүү аймагынан чыгып жаткан жерлерге же аэропорттон чыгуу үчүн пайдаланылуучу, мүмкүн болушунча жер үстүндөгү транспорттук каражаттар токтогон жайларга, ошондой эле аэропорттун имараттарынын ортосундагы өтмөктөргө чейин жеткирүүдө жардам көрсөтөт.
	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 381¹. Аэропорттун жана аба кемелеринин эксплуатациялоочулары тиешелүү жагдайларга жараша эл аралык аэропорттордун контролсуз аймактарында, авиациялык коопсуздук талаптары сакталган шартта, жүргүнчүлөр тарабынан убактылуу сактоого тапшырылган багажды сактоо үчүн жайлардын болушун камсыз кылат.
	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 394¹. Аэропорттун эксплуатациялоочусу жүк ташуучу аба кемелеринин тиешелүү түрдө тейленишин камсыз кылат.
	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар.

	394². Аэропорттун эксплуатациялоочусу жана жарандык авиациянын жүк жана почта иштетүүчү уюму, аба аркылуу андан аркы ташууга даярдоо максатында: а) тиешелүү мыйзамдарга жана эрежелерге ылайык жүк аэровокзалдарын жүктөрдү коопсуз, санитардык талаптарга шайкеш, натыйжалуу жана ишенимдүү иштетүү жана сактоо шарттарын камсыз кыла тургандай долбоорлоону камсыз кылат; б) колдонулуучу мыйзамдарга жана эрежелерге ылайык почта жөнөтүүлөрүн коопсуз, натыйжалуу жана ишенимдүү иштетүү жана сактоо үчүн тиешелүү каражаттардын болушун камсыз кылат.
6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 408. Авиакомпанияларга тиешелүү Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары тарабынан белгиленген жумушчу убакытта көрсөтүлүүчү тейлөө көрсөтүлөт.	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 408. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органдары мамлекеттик органдар тарабынан чек ара, бажы, санитардык, ветеринардык, фитосанитардык жана башка көзөмөл түрлөрүн жүргүзүү максатында аба кемесинин эксплуатациялоочусуна өздөрүнүн иш убактысында акысыз тейлөө көрсөтүшөт.
	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 424¹. Аэропорттун жана аба кемелеринин эксплуатациялоочулары аэропорттордо жана аба кемелеринин бортунда тартип бузуучу же дисциплинасыз жүрүм-турумдун жол берилбестиги жана анын мүмкүн болгон укуктук кесепеттери жөнүндө жүргүнчүлөрдүн маалымдуулугун жогорулатуу боюнча чараларды көрүшөт, максат — мындай жүрүм-турумду болтурбоо жана алдын алуу.
	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 424². Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы аэропорттордун жана аба кемелеринин эксплуатациялоочулары менен кызматташтыкта дисциплинасыз же тартип бузуучу жүргүнчүлөр менен байланышкан жагдайларды аныктоо жана жөнгө салуу ыкмалары боюнча тиешелүү кызматкерлерди окутуу чараларын көрөт.

6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 479. Эгерде 8-бөлүмдүн 478-пунктунун §2-бөлүмүндө көрсөтүлгөн персоналды дароо киргизүү үчүн документ талап кылынса, Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары паспорттон башка эч кандай проезддик документти талап кылышпайт. Бул кырдаалдарда квалификациялуу персоналды киргизүү процессин жеңилдетет.	6-бөлүм. Эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган каражаттар жана кызматтар. 479. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары 478-пунктта көрсөтүлгөн кызматкерлерди өткөрүүдө паспорттон башка кандайдыр бир башка жүрүү документтерин талап кылууга укуктуу эмес.
	8-бөлүм. Формалдуулуктарды жөнөкөйлөштүрүү боюнча жобо. 479¹. Эгерде 478-пунктта көрсөтүлгөн кызматкерлер үчүн кирүү визалары талап кылынган учурда, анда зарылчылыкка жараша, бул кызматкерлер өз мамлекетинин ыйгарым укуктуу органы тарабынан берилген расмий иш сапар кагазы болгон шартта, Кыргыз Республикасынын аймагына келгенде визалар берилет.
	8-бөлүм. Формалдуулуктарды жөнөкөйлөштүрүү боюнча жобо. 481. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары башка мамлекетке таандык аба кемеси бузулган учурларда жүргүзүлүүчү издөө, куткаруу, авиациялык кырсыктарды иликтөө, оңдоо жана мүлктү сактап калуу иштерине зарыл болгон бардык аба кемелерине, шаймандарга, запастык бөлүктөргө жана жабдууларга Кыргыз Республикасынын аймагына убактылуу кирүүгө жөнөкөйлөштүрүлгөн тартип менен уруксат берет. Мындай каражаттар бажы төлөмдөрүнөн жана башка салыктардан, жыйымдардан бошотулат, ошондой эле товарларды киргизүү чектөөлөрүнө дуушар болбойт. Ошондой эле бузулган аба кемелерди, жардам көрсөтүүгө келген аба кемелерди, шаймандарды, запастык бөлүктөрдү жана жабдууларды Кыргыз Республикасынын аймагынан алып чыгууга уруксат берилет.
8-бөлүм. Формалдуулуктарды жөнөкөйлөштүрүү боюнча жобо. 512. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы аба каттамдарында формалдуулуктарды жеңилдетүү боюнча	8-бөлүм. Формалдуулуктарды жөнөкөйлөштүрүү боюнча жобо. 512. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы аба каттамдары учурунда формалдуулукту жөнөкөйлөтүү боюнча Улуттук Программаны жазуу жүзүндө иштеп чыгып кабыл алган

Улуттук программаны (мындан ары – Программа) иштеп чыгып, жазуу жүзүндө кабыл алган. Бул Программа Кыргыз Республикасынын Авиациялык эрежелеринин 9-бөлүгү «Формалдуулуктарды жеңилдетүү» түрүндө жарыяланат. Программа процедураларды көзөмөлдөөгө жана өркүндөтүүгө багытталган, бул аба каттамдарынын эффективдүүлүгүн жана коопсуздугун жогорулатууга, ошондой эле эл аралык стандарттарга шайкештикти камсыздоого жардам берет. Программа жүргүнчүлөрдү жана жүктөрдү тейлөө процесстерин оптималдаштырууга, формалдуулуктарды аткарууга кеткен убакытты кыскартууга жана көрсөтүлүүчү кызматтардын сапатын жогорулатууга багытталган. Бул Программаны ишке киргизүү бюрократиялык тоскоолдуктарды олуттуу азайтууга жана авиациялык маалыматтын өнүгүүсүн камсыздоого мүмкүндүк берет.	(мындан ары – Программа). Бул Программа Кыргыз Республикасынын Авиациялык эрежелеринин 9-бөлүгү «Формальддуулукту жөнөкөйлөтүү» катары жарыяланат. Программа процедураларды көзөмөлдөө жана өркүндөтүү максатында иштелип чыккан, ал аба каттамдарынын эффективдүүлүгүн жана коопсуздугун жогорулатууга, ошондой эле эл аралык стандарттарга шайкеш келтирүүгө багытталган. Программа жүргүнчүлөрдү жана жүктөрдү иштетүү процессин оптималдаштырууга, формальддуулукту сактоого кеткен убакытты кыскартууга жана көрсөтүлүүчү кызматтардын сапатын жогорулатууга багытталган. Бул Программанын киргизилиши бюрократиялык тоскоолдуктарды кескин азайтууга жана авиациялык маалыматты өнүктүрүүгө шарт түзөт.
9-бөлүм. Пассажир жөнүндө маалымат алмашуу тутуму. 539. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары, мамлекет катары, аба каттамдарын иштетүүчү эксплуатанттардан жүргүнчүлөр тууралуу алдын ала маалыматты (API), интерактивдүү API (iAPI) жана/же жүргүнчүлөрдүн каттоо жазууларынын маалыматтарын (PNR) алууну талап кылат. Бул маалыматтарды берүү үчүн “бир терезе” режими түзүлөт, ал аркылуу ар бир маалымат категориясы же эки категориянын бириктирилген маалыматы боюнча катышуучу тараптар стандартташтырылган маалыматты жалпысынан кирүү пунктун колдонуу менен берип, жүргүнчүлөр жана учак командалык курамы тууралуу бардык тиешелүү талаптарды өз компетенциясынын чегинде аткара алышат.	9-бөлүм. Пассажир жөнүндө маалымат алмашуу тутуму. 539. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары, мамлекет катары, аба каттамдарын иштеткен эксплуатанттардан жүргүнчүлөр жөнүндө алдын ала маалыматтарды (API), интерактивдүү API (iAPI) жана/же жүргүнчүлөрдүн каттоо жазууларынын маалыматтарын (PNR) берүү талап кылат, жүргүнчүлөрдүн маалыматтарын категориялар боюнча же эки категорияны бириктирип көрсөтүүгө мүмкүндүк берген «бир терезе» режими түзөт. Бул режим катышуучу жактарга бардык тиешелүү талаптарды аткаруу үчүн стандартташтырылган маалыматтарды жалпы кирүү пунктун колдонуу менен берүү мүмкүнчүлүгүн камсыз кылат, анын ичинде жүргүнчүлөр жана учкучтар курамына тиешелүү маалыматтар.
9-бөлүм. Пассажир жөнүндө маалымат алмашуу тутуму. 540. Жүргүнчүлөр жана учак командалык курамы (экипаж) тууралуу маалыматтарды алууну аба каттамдарын иштетүүчү эксплуатанттардан талап кылууну камсыз кылуу максатында	9-бөлүм. Пассажир жөнүндө маалымат алмашуу тутуму. 540. Жүргүнчүлөр жана учак командалык курамы (экипаж) жөнүндө маалыматтарды аба каттамдарын иштеткен эксплуатанттардан алуу талаптарын камсыз кылуу максатында,

Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары жүргүнчүлөр тууралуу маалыматты берүү үчүн эки категориянын маалыматын бириктирип, “бир терезе” режимин түзөт.	Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары жүргүнчүлөрдүн маалыматтарын эки категорияны бириктирип берүү үчүн «бир терезе» режимин түзөт.
	9-бөлүм. Пассажир жөнүндө маалымат алмашуу тутуму. 546. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жүргүнчүлөр тууралуу алдын ала маалыматтарды (API) камсыз кылуучу системаны түзөт. Эскертүү 1. API системасы аба транспорту менен каттамга чыгуудан мурун аба каттамын аткаруучусу жүргүнчүлөр же экипаж мүчөлөрү жөнүндө биографиялык маалыматтарды, саякат кагаздарынын толук маалыматтарын жана учуу боюнча толук маалыматтарды киргизүүсүн карайт. Бул маалыматтар электрондук түрдө топтук режимде максаттуу же чыгуу өлкөсүнүн чек ара көзөмөл органына өткөрүлөт. Натыйжада жүргүнчүлөр жана/же экипаж мүчөлөрү тууралуу толук маалыматтар каттамга чыгууда же келгенде алдын ала кабыл алынат. Эскертүү 2. iAPI системасы жүргүнчүлөр тууралуу топтук режимдеги маалыматтарды чогултууну карайт, бирок алар эки тараптуу байланыш аркылуу өткөрүлөт. Чек ара көзөмөл органдары реалдуу убакыт режиминде каттоодо ар бир жүргүнчү боюнча жооп берип, өлкөгө кирүү жана/же чыгуу учурунда аба кемесине отурууга уруксат же тиешелүү көрсөтмөнү бере алат. Эскертүү 3. Бириккен Улуттар Уюмунун Коопсуздук Кеңеши 2178 (2014) резолюциясынын 9-пунктунда мүчө мамлекеттерге, өз аймагында иш алып барган авиакомпаниялардан төмөнкүлөрдү талап кылууну сунуштайт: жарандык авиациянын учактарында Комитет тарабынан белгиленген адамдардын өз аймагына кирүүсү, аймагына кирүүгө аракет кылышы же транзит аркылуу өтүүсүн аныктоо максатында, жүргүнчүлөр тууралуу маалыматтарды тиешелүү улуттук органдарга алдын ала берүүнү. Бул Комитет 1267 (1999) жана 1989 (2011) резолюциялар менен түзүлгөн. Ошондой эле, мүчө мамлекеттерге мындай адамдардын өз аймагынан чыгуусу,

	аймагына кирүү аракеттери же транзит аркылуу өтүү учурлары жөнүндө Комитетке маалымдоо, ошондой эле кырдаалга жана улуттук мыйзамдар менен эл аралык милдеттенмелерге ылайык, бул маалыматтарды жашаган мамлекетке же жарандыгына жөнөтүү сунушталат.
	9-бөлүм. Пассажир жөнүндө маалымат алмашуу тутуму. 546'. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жүргүнчүлөр тууралуу алдын ала маалыматтарды интерактивдүү түрдө чогултуучу (iAPI) системасын киргизет.
	9-бөлүм. Пассажир жөнүндө маалымат алмашуу тутуму. 547. Кыргыз Республикасынын API системасы: а) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын нормативдик укуктук актысы, ошондой эле улуттук коопсуздук органдары тарабынан бекитилген нормативдик документтер менен камсыздалат; б) API боюнча таанылган эл аралык стандарттарга шайкеш келет. Эскертүү 1. ЭДИФАКТ БУУ стандартындагы PAXLST жана CUSRES билдирүүлөрү – жүргүнчүлөрдүн тизмелерин (электрондук түрдө) берүү процессин камсыздоо үчүн атайын иштелип чыккан БУУ ЭДИФАКТ стандартынын бөлүмү болуп эсептелген стандарттык электрондук билдирүүлөр болуп саналат. БУУ ЭДИФАКТ – бул “Башкарууда, соодада жана транспортто маалыматтардын электрондук алмашуусуна карата Бириккен Улуттар Уюмунун эрежелери” дегенди билдирет. Бул эрежелер эл аралык деңгээлде макулдашылган стандарттардын, көрсөтмөлөрдүн жана сунуштардын жыйындысынан турат, алар түзүмдүү маалыматтардын электрондук алмашуусуна тиешелүү, айрыкча товарлар жана кызматтар менен соода жүргүзүүдө көз карандысыз компьютерлештирилген маалымат системаларынын ортосундагы алмашууга байланыштуу колдонулат. Бүткүл дүйнөлүк бажы уюму (ВТамО), Эл аралык аба транспорту ассоциациясы (ИАТА) жана Эл аралык жарандык авиация уюму

	(ИКАО) биргелешип, PAXLST билдирүүсүнө киргизилиши зарыл болгон API маалыматтардын максималдуу жыйындысын макулдашышкан. Бул билдирүү авиакомпаниялар тарабынан дайындоо же уча турган өлкөнүн чек ара көзөмөл органдарына жүргүнчүлөр боюнча маалыматтарды берүүдө колдонулат. БУУ ЭДИФАКТ стандарты келечекте билдирүүлөрдү берүүдө колдонулуучу заманбап ыкмалар – мисалы, эл аралык XML стандарттары же веб-тиркемелер менен алмаштырылышы мүмкүн деп болжолдонууда. Эскертүү 2. Учурдагы БУУ ЭДИФАКТ стандартынын PAXLST жана CUSRES билдирүүлөрүнүн форматынын түзүмүндө жалпы авиациянын колдонулушу эске алынбайт. Эскертүү 3. БУУ ЭДИФАКТ стандартынын PAXLST жана CUSRES билдирүүлөрү алдын ала жүргүнчүлөр жөнүндө маалымат системасы (API) боюнча ВТамО/ИАТА/ИКАО тарабынан кабыл алынган эл аралык нускама көрсөтмөлөрүндө аныкталган стандарттык билдирүүлөр болуп саналат.
	548. Жүргүнчүлөрдүн идентификациялык маалыматтарын берүүдө Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы проезд кагаздарындагы Doc 9303 спецификациясына жооп берген машиналык окула турган маалымат элементтерин гана талап кылат. Бардык талап кылынган маалыматтар PAXLST ЭДИФАКТ стандартындагы билдирүүлөргө ылайык болушу керек.
	9-бөлүм. Пассажир жөнүндө маалымат алмашуу тутуму. 551¹. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы, эгерде аба кемесинин эксплуатациялоочусу учууга чыккан учурда ушул сапарга жарактуу болгон бир гана жол жүрүүчү документтин негизинде так алдын ала жүргүнчүлөр жөнүндө маалыматты (API) чогултуп жана тапшырган болсо, ал эми келүү учурунда жүргүнчү ушул эле сапарга жарактуу болгон экинчи жол жүрүүчү документти көрсөткөн учурда, мындай аракет үчүн аба кемесинин эксплуатациялоочусуна карата жазалоо чараларын көрбөйт жана башка кандай болбосун жоопкерчиликке тартпайт.

	9-бөлүм. Пассажир жөнүндө маалымат алмашуу тутуму. 552. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары, алдын ала жүргүнчүлөр тууралуу маалымат берүү (API) тутумун ишке ашыруу процессинде, аба кемелеринин эксплуатациялоочуларына (аба каттамдарын аткаруучуларга) коюлуучу эксплуатациялык жана административдик жүктөмдү мүмкүн болушунча азайтуу менен бирге, жүргүнчүлөргө карата формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүү деңгээлин жогорулатышат.
	9-бөлүм. Пассажир жөнүндө маалымат алмашуу тутуму. 554. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары, алдын ала жүргүнчүлөр жөнүндө маалымат берүү (API) тутумун ишке ашыруу процессинде, жүргүнчүлөрдүн тизмесин кагаз түрүндөгү бланкта же белгиленген эл аралык стандарттарга ылайык келбеген электрондук форматта берүү талаптарын коюуга укуксуз.
	9-бөлүм. Пассажир жөнүндө маалымат алмашуу тутуму. 555¹. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары, интерактивдүү алдын ала жүргүнчүлөр жөнүндө маалымат берүү тутумун (iAPI) ишке ашыруу процессинде: а) мүмкүн болушунча аба кемелеринин эксплуатанттарынын учурдагы системаларына жана техникалык инфраструктурасына тийгизиле турган таасирди минималдаштыруу максатында, iAPI тутумун иштеп чыгууга жана ишке киргизүүгө чейин аба кемелеринин эксплуатанттары менен кеңешүүлөрдү өткөрүүгө тийиш; б) аба кемелеринин эксплуатанттары менен биргеликте, алардын жүктөрдү жөнөтүүнү көзөмөлдөө системалары менен шайкеш келген iAPI тутумдарын иштеп чыгууга тийиш.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 569¹. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы Дүйнөлүк саламаттык сактоо уюму (ДСУ) тарабынан кабыл алынган Эл аралык

	медициналык-санитардык жоболордун (2005-жылкы ЭМСП) тиешелүү жоболорун сактоого тийиш.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 569². Жарандык авиация органы аба кемесинин эл аралык аэропортко кирүүсүнө саламаттык сактоо себептери боюнча тыюу салбоого тийиш, мындан ЭМСПге ылайык чаралар көрүлгөн учурлар өзгөчө болуп саналат.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 569³. Жарандык авиация органы аба каттамдарын убактылуу токтотуу маселесин өзгөчө жагдайларда, Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы жана зарыл болгон учурда ДСУ менен консультациялар өткөргөндөн кийин гана карайт, андан соң гана аба каттамдарын токтотуу боюнча чечим кабыл алууга укуктуу.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 569⁴. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, эгерде ДСУ тарабынан сунушталган чаралардан тышкары кошумча санитардык чараларды киргизүү маселесин карап жатса, анда мындай чараларды ЭМСПге ылайык, анын ичинде 43-беренеге ылайык ишке ашырат. 43-беренеге, атап айтканда, мамлекеттер тарабынан кошумча медициналык-санитардык чараларды кабыл алуу чечими төмөнкү негиздерде кабыл алынууга тийиш деп көрсөтүлгөн: а) илимий принциптерге ылайык; б) адамдардын саламаттыгына коркунуч бар экендигин тастыктаган бар болгон илимий маалыматтардын негизинде же мындай маалыматтар жетишсиз болгон учурда — ДСУдан же тиешелүү башка өкмөттөр аралык уюмдар менен эл аралык органдардан алынган маалыматтардын негизинде; в) ДСУнун тиешелүү көрсөтмөлөрүн же сунуштарын эске алуу менен. Эскертүү 1. 569⁴-пункт ЭМСПде белгиленген эл аралык мааниге ээ коомдук саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү өзгөчө кырдаал

	жарыяланган учурда, расмий убактылуу сунуштар же туруктуу сунуштар иштеп турган учурларда гана колдонулат. Бул жоболор ЭМСПнин 23-беренесинин 2-пунктуна, 27-беренесинин 1-пунктуна жана 28-беренесине ылайык, эл аралык ташууларга (анын ичинде аба ташууларга) карата колдонулуучу кошумча чаралардын контекстинде да тиешелүү болушу мүмкүн. Эскертүү 2. ЭМСПнин 43-беренесине ылайык, бул берененин негизинде кошумча чараларды киргизген мамлекет, эгер мындай чаралар эл аралык ташууларга олуттуу таасир этсе, анда ДСУга коомдук саламаттык сактоо жана илимий негиздер боюнча мындай чаралардын жүйөөсүн көрсөтүүгө тийиш.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 569⁵. Жарандык авиация органы, аба каттамдарын чектөө же убактылуу токтотуу маселесин карап жаткан учурда, зарыл болгон учурда чектөө чараларын киргизген мамлекет же мындай чараларды кабыл алып жаткан мамлекет менен консультацияларды жүргүзүүгө тийиш. Мындай консультациялардын максаты — коомдук саламаттык сактоо боюнча илимий маалыматтарды жана чаранын негиздемесин тактоо, ошондой эле өз ара кабыл алынуучу чечимди аныктоо болуп саналат.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 569⁶. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, эгерде эмдөө же профилактикадан өткөндүгүн тастыктаган документтин болушун талап кылса, анда ЭМСПде көрсөтүлгөн формадагы эл аралык эмдөө же профилактика жөнүндө күбөлүктү таанууга тийиш.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 570. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы эмдөө жүргүзүүчү мекемелер Эл аралык медициналык-санитардык жоболордун 36-беренесине жана 6-тиркемесине ылайык эл аралык үлгүдөгү эмдөө же профилактика жөнүндө күбөлүктөрдү колдонушу үчүн бардык

	мүмкүн болгон чараларды көрүүгө тийиш, бул алардын дүйнө жүзү боюнча таанылышын камсыз кылуу максатында жүргүзүлөт.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 570¹. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы Дүйнөлүк саламаттык сактоо уюмунун (ДСУ) сунуштарына ылайык эмдөөнүн санариптик күбөлүктөрүн берүүнү камсыздайт жана мындай эмдөө жөнүндө санариптик күбөлүктөр ИКАОнун “Эксплуатациялык чектөөлөрсүз көрүнүүчү санариптик басып чыгаруу (VDS-NC)” аттуу техникалык отчетунда көрсөтүлгөн спецификацияларга шайкеш болууга тийиш.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 574. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы калктын саламаттыгына коркунуч туудурган жугуштуу оорулардын эпидемиясынын жайылышына даярдык көрүү же эл аралык мааниге ээ коомдук саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү өзгөчө кырдаал жаралган учурда аракеттенүү боюнча улуттук авиациялык даярдык планын кабыл алат. Эскертүү 1. Улуттук авиациялык даярдык планын иштеп чыгууга байланыштуу сунуштар ИКАОнун веб-сайтындагы Aviation Medicine бөлүмүндө жайгаштырылган. Эскертүү 2. Эл аралык операцияларда коркунуч факторлорун баалоо жана башкаруу боюнча тестирлөө жана чаралар жөнүндө колдонмо (Doc 10152) мамлекеттер тарабынан чечим кабыл алуу процессинин алкагында колдонууга арналган баалоо куралдарын сунуштайт. Эскертүү 3. Улуттук планга жана аэродромдун өзгөчө кырдаалдар планына киргизилүүчү процесстер менен чараларды, ошондой эле саламаттык сактоого байланышкан кырдаалдарга жооп кайтаруу чараларын өз ара шайкеш келтирүү зарыл.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор.

	575. Жарандык авиация органы, Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы менен өз ара аракеттенүүдө, ар бир эл аралык аэропортто жугуштуу оорулардын жайылышы боюнча аэродромдук деңгээлдеги даярдык жана жооп кайтаруу чараларын камсыздоо үчүн саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү өзгөчө кырдаалдарга жооп кайтаруу планын интеграциялоону камсыздайт. Эскертүү 1. ИКАОнун 11-тиркемеси “Аба кыймылына тейлөө” жана 14-тиркеменин I тому “Аэродромдорду долбоорлоо жана эксплуатациялоо” аба кыймылына тейлөө кызматтары менен аэродромдордон эл аралык маанидеги саламаттык сактоо өзгөчө кырдаалдары үчүн тиешелүү планды иштеп чыгууну талап кылат. Эскертүү 2. Аэродромдордогу саламаттык сактоо өзгөчө кырдаалдарына даярдык пландарын иштеп чыгуу боюнча көрсөтмөлөр ИКАОнун веб-сайтында жайгашкан: https://www.icao.int/safety/CAPSCA/Pages/default.aspx.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 576. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, жугуштуу оорулардын алдын алуу жана/же жайылышын азайтуу максатында медициналык-санитардык чараларды киргизүү маселесин карап жатып, тобокелдик факторлорун баалоого негизделген көп баскычтуу ыкманы колдонуу мүмкүнчүлүгүн карайт. Эскертүү. COVID-19 менен байланышкан эл аралык операцияларда коркунуч факторлорун башкаруу чаралары боюнча колдонмо (Doc 10152) санитардык коридорлорду колдоо максатында колдонулушу мүмкүн болгон тобокелдиктерге негизделген көп деңгээлдүү ыкмалардын мисалдарын берет. Мындай ыкмалар оорунун мүнөзүнө жараша төмөнкү чараларды камтышы мүмкүн: тестирилөө (ПЦР, антигендер же башка ыкмалар), беткап кийүү талабы, физикалык аралыкты сактоо, кол гигиенасын жакшыртуу, инфекция алып жүрүүчүлөргө каршы чаралар, карантин, өзүн-өзү

	көзөмөлдөө, байланыштарды аныктоо жана чек арадагы санитардык көзөмөл чаралары.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 577. Аба кемесинин эксплуатациялоочусу (эксплуатанты) аба кемесинин командири аба кемесинде жугуштуу оорунун белгилери байкалган учурда дароо аба кыймылын башкаруу органына маалымдоону камсыздоого тийиш, бул — тиешелүү медициналык персоналды жана жабдууларды алдын ала даярдоого мүмкүндүк берет. Эскертүү 1. Жугуштуу оорунун болушуна шек саноо белгилүү белгилердин айкалышы менен аныкталат: дене табынын жогорулашы (38°C жана андан жогору), оорулуу көрүнүшү, узакка созулган жөтөл, дем алуу бузулуусу, туруктуу кусуу же ичи өтүү, тери исиркеги, кан агуу, же аң-сезимдин бузулушу. Эскертүү 2. Эгер аба кемесинде жугуштуу ооруга шек саноо бар болсо, командир эксплуатанттын ички процедураларын жана учуу/конуу өлкөлөрүнүн укуктук талаптарын аткарууга тийиш. Мындай талаптар адатта тиешелүү мамлекеттердин аэронавигациялык маалыматтар жыйнагында (AIP) же NOTAM билдирүүлөрүндө камтылат. Эскертүү 3. ИКАОнун 6-тиркемесинде “Аба кемелерин эксплуатациялоо” борттогу медициналык каражаттардын курамы көрсөтүлөт. PANS-ATM (Doc 4444) эрежелеринде мындай учурларда аба кыймылы органы менен байланышуу тартиби жана протоколдору баяндалат.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 578. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, жарандардын байланыштарын аныктоо жана пандемияны башкаруу максатында жүргүнчүлөр жана/же экипаж тууралуу маалыматты санариптик форматта түздөн-түз жеке адамдардан же Саламаттык сактоо максатында жүргүнчүнүн жайгашкан жери тууралуу маалымат формасы (13-тиркеме) аркылуу чогултат.

	Эскертүү. Эгер кырдаалды жөнгө салуу үчүн кагаз форматындагы форма талап кылынса, аэропорттордун жана аба кемелеринин эксплуатанттары эл аралык аэропорттордо жана аба кемелеринде жетиштүү сандагы формалардын болушун камсыз кылат.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 579. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы аба кемелеринде жана аэропорттордо колдонууга жарактуу азык-түлүктөрдүн, суусундуктардын жана суунун сактоо жана таратуу процессинин Эл аралык медициналык-санитардык жоболорго (2005) жана ДСУ менен БУУнун Азык-түлүк жана айыл чарба уюмунун (ФАО) сунуштарына ылайык жүргүзүлүшүн камсыздайт.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 580. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, аэропорттордун жана аба кемелеринин эксплуатанттары менен биргеликте, азык-түлүк жана ичимдиктерди даярдоо жана таратуу менен алектенген жеке жана юридикалык жактардын тиешелүү даярдыктан өтүшүн камсыздайт.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 581. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, аэропорттордун жана аба кемелеринин эксплуатанттары менен биргеликте, таштандыларды сорттоо, көзөмөлдөө жана утилдештирүү боюнча системаны Эл аралык медициналык-санитардык жоболорго (2005) жана ДСУ менен ФАОнун сунуштарына ылайык уюштурат.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 582. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы негизги авиациялык персоналды, анын ичинде аба кемелеринин экипаждарын артыкчылыктуу түрдө эмдөөнү жана профилактикалык иш-чараларды өткөрүү мүмкүнчүлүгүн карайт.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор.

	583. Санитардык, ветеринардык жана фитосанитардык көзөмөлдү ишке ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар, аэропорттордун эксплуатанттары менен биргеликте эл аралык аэропорттордо адамдарды, жаныбарларды жана өсүмдүктөрдү карантинге алуу жана саламаттык сактоо чараларын камсыздайт.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 584. Санитардык, ветеринардык жана фитосанитардык көзөмөлдү ишке ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар, мүмкүнчүлүккө жараша, негизги эл аралык аэропорттордо же алардын жанында жүргүнчүлөргө, экипажга жана жер үстүндөгү персоналга арналган дарылоочу жана профилактикалык кызматтардын болушун камсыздайт. Эскертүү 1. Мындай кызматтар саламаттык абалын баалоону, тесирлөөнү, эмдөөнү же ревакцинацияны жүргүзүшү жана тиешелүү күбөлүктөрдү бериши мүмкүн. Бул сунушталган практика жүргүнчүлөрдүн же экипаждын эмделүүгө укугу катары түшүндүрүлбөшү керек. Эскертүү 2. Эл аралык медициналык-санитардык жоболордун (2005) IV бөлүгүндө жана 1-тиркемесинде мамлекет тарабынан өз аймагында кирүү пункттары катары дайындалган аэропорттор үчүн талаптар көрсөтүлгөн.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 585. Санитардык, ветеринардык жана фитосанитардык көзөмөлдү ишке ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар, аэропорттордун эксплуатанттары менен кеңешип, жергиликтүү шарттарды эске алуу менен эл аралык аэропорттордо аба кемелерине, экипажга, жүргүнчүлөргө, багажга, жүккө, почтага жана борттук запастарга байланыштуу карантин жана саламаттык сактоо чараларын жүргүзүү үчүн талапка ылайык шарттарды түзөт.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 586. Санитардык, ветеринардык жана фитосанитардык көзөмөлдү ишке ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар

	транзиттик жүргүнчүлөр жана экипаж мүчөлөрү аэропортто болгон учурда инфекция жуктуруп алуу коркунучуна же жугуштуу ооруларды ташуучу курт-кумурскалардын чагышына дуушар болбошун камсыздайт. Зарыл болгон учурда жүргүнчүлөрдү жана экипажды башка терминалга же жакынкы аэропортко коопсуз жеткирүү чаралары каралат. Мындай чаралар жаныбарларга да тиешелүү колдонулат.
	10-бөлүм. Ден соолукту коргоо боюнча жоболор. 587. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, аэропорттун эксплуатанты менен биргеликте, эл аралык аэропорттордо биринчи жардам көрсөтүүчү медициналык кызматтардын жана олуттуу учурларда жабыркагандарды алдын ала аныкталган медициналык мекемелерге тез жеткирүү чараларынын болушун жана алардын үзгүлтүксүз баалоосун камсыздайт. Эскертүү. Жүргүнчүлөрдүн саламаттыгына байланыштуу бардык чаралар боюнча Дүйнөлүк саламаттык сактоо уюму менен кеңешмелерди жүргүзүү максатка ылайыктуу болуп саналат.

Тиркеме
Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетине
караштуу
Жарандык авиация
мамлекеттик агенттигинин
2025-ж. “ _____ ” _____
№ _____ буйругуна

1) 1-бөлүмдөгү «Интерактивдүү API (iAPI)» термини төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«Интерактивдүү API системасы (iAPI). Аба кемесин эксплуатанты тарабынан чогултулган API маалымат элементтери каттоо мезгилинде улуттук коопсуздук органдарына берилүүчү электрондук байланыш системасы, алар аба кемесин эксплуатациялоочу тарабынан бөлүнгөн каттоого туруу убактысынын ичинде ар бир жүргүнчү боюнча бул эксплуатантка жооптук билдирүү жөнөтүшөт.»

2) 1-бөлүм төмөнкү мазмундагы абзац менен толукталсын:

Машина менен окулуучу жол жүрүү документи (МОЖЖД) – Doc 9303 документинде көрсөтүлгөн техникалык талаптарга жооп берген жол жүрүүчү документ. Ал милдеттүү визуалдык (визуалдык окулуучу) маалыматтарды жана өзүнчө милдеттүү кыскача маалыматтарды машиналык окууга жарактуу форматта камтыйт.

Эскертүү: Бул аныктама «жол жүрүү документи» термининин аныктамасы менен айкалышып колдонулушу керек.

3) 1-бөлүмдө **«Жүргүнчүлөр жөнүндө алдын ала маалымат системасы (API)»** термини төмөнкүдөй мазмунда баяндалсын:

«Аба кемелерин пайдалануучулар ар бир жүргүнчү жана/же экипаж мүчөсү боюнча керектүү маалымат элементтерин чогултууну жана аларды учуп чыгууга чейин же учуп келүү алдында улуттук коопсуздук органдарына иштетүү үчүн берүүнү, ошондой эле аларды келүү аэропортундагы биринчи чек арага багыттоону ишке ашыруучу электрондук байланыш системасы».

4) 1-бөлүмдө «Электрондук МОЖЖД» терминини өзгөртүлсүн жана төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«Электрондук машина менен окулуучу жол жүрүү документи (МОЖЖД) – Doc 9303 документиндеги техникалык талаптарга жооп берген, өзүнө орнотулган байланышсыз интегралдык схемасы бар МОЖЖД.

Эскертүү: Бул аныктама “Машина менен окулуучу жол жүрүү документи (МОЖЖД)” термининин аныктамасы менен айкалышып колдонулушу керек.»;

5) 27-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«27. Аба кемесинин эксплуатанты же анын ыйгарым укуктуу агенти, эгерде алар тиешелүү мамлекеттик ыйгарым укуктуу органдарга ушул Эрежелердин 9-бөлүмүндө көрсөтүлгөн ар кандай документтерде табылган катчылыктар атайылап жасалбаганын жана алдамчылык ниетинен же орой шалаактылыктан улам эмес экенин далилдей алышса жазага тартылбайт, аба кемесинин эксплуатанта же анын ыйгарым укуктуу агенти жазага тартылбайт.»;

6) 59-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«59. Эскертүү. Дос 9303 документинин техникалык талаптары менен колдонуу мөөнөтү бүткөн күндү жана машина окуй турган аймакта көрсөтүлгөн башка маалыматтарды өзгөртүүгө жол бербейт. Бул талаптар машина окуй турган форматта берилген визаларга тиешелүү.»

7) 3-бөлүм төмөнкү мазмундагы 72¹, 72², 72³, пункттар менен толукталсын:

«72¹. Паспорт документтин экинчи аныктамасы менен берилген учурда Дос 9303 документиндеги спецификациялардын талаптары сакталышы камсыз кылынат.

Эскертүү 1. Документтин экинчи аныктамасы машиналык окулуучу паспорттун түрүн көрсөтөт, мисалы, бул жөнөкөй паспорт, дипломатиялык паспорт же өзгөчө кырдаалдарда колдонулуучу паспорт экендигин көрсөтөт. Паспорт китепчесинин коддору машиналык окулуучу аймагында да, визуалдык текшерүү аймагында да колдонулат жана Дос 9303 документтин 4-бөлүгүндө көрсөтүлөт.

Эскертүү 2. Өзгөчө кырдаалдарда колдонулуучу паспортторго берилген экинчи документ коду анын бир эле бланкты колдонуу менен чыгарылган учурларга Дос 9303 документтин 8-бөлүгүндө көрсөтүлгөн.»

«72². Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары тарабынан берилүүчү бардык паспорттор Дос 9303 документиндеги спецификацияларга ылайык документтин экинчи аныктамасы менен 2028-жылдын 1-январына чейин чыгарылышы камсыз кылынат. »

«72³. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары Дос 9303 документиндеги спецификацияларга ылайык, документтин гармониялаштырылган экинчи аныктамасы жок берилген паспорттордун мөөнөтү 2038-жылдын 1-январына чейин аякташын камсыздайт.»

8) 74-пункт төмөнкү редакцияда баяндалсын:

«74. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары өтө жогорку деңгээлдеги бүтүндүктү жана коргоону камсыз кылуу максатында, арыз тапшырылган учурдан тартып чечим чыгаруу жана документ берүү процесстеринин бардыгына тийиштүү көзөмөл каражаттарын орнотушат.»;

9) 76-пункт төмөнкү редакцияда баяндалсын:

«76. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары белгилүү бир мамлекет тарабынан берилген уурдалган, жоголгон

жана кайтарылып алынган жол жүрүү документтери жөнүндө так маалыматтарды ИНТЕРПОЛго кечиктирбестен дароо берет, бул маалыматтар тиешелүү базага киргизилет.

Эскертүү. ИНТЕРПОЛдун SLTD базасында уурдалган, жоголгон, кайтарылып алынган же жараксыз деп табылган жол жүрүү документтери жана жеке инсанды тастыктоочу документтер, ошондой эле мындай документтердин уурдалган бланктары тууралуу маалыматтар камтылган.».

10) 3-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы пункттар менен толукталсын – 83¹, 83², 83³, 83⁴, 83⁵, 83⁶:

«83¹. Жол жүрүү документтерин берүүнүн бүтүндүгүн камсыз кылуу максатында, ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар ИКАОнун жол жүрүү документтерин даярдоо жана берүү коопсуздугун баалоо боюнча колдонмосун жана инсанды аныктоо боюнча колдонмосун үзгүлтүксүз колдонушат.

Эскертүү. ИКАОнун жол жүрүү документтерин даярдоо жана берүү коопсуздугун баалоо боюнча колдонмосу үч бөлүктөн турат: мыкты тажрыйба, баалоо колдонмосу жана эксперттер үчүн колдонмо. Бул колдонмо мамлекет тарабынан өз алдынча же эл аралык өнөктөштөр менен кызматташтыкта колдонулушу мүмкүн. ИКАОнун инсанды аныктоо (EOI) колдонмосу мамлекеттерге EOI жаатындагы учурдагы абалды баалоо жана тобокелдиктерге негизделген комплекстүү мамиле иштеп чыгуу мүмкүнчүлүгүн берет. Мындай ыкма жол жүрүү документтерин же визаларды берүүдө инсанды ишенимдүү аныктоону камсыз кылуунун натыйжалуу жолу болуп саналат жана чек ара көзөмөлүн жеңилдетет.»;

«83². Электрондук МОЖЖД (машина менен окулуучу жол жүрүү документтери) берген Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы пароль аркылуу аутентификациялоону камсыз кылган РАСЕ системасын киргизет.

Эскертүү. РАСЕ спецификациялары Doc 9303 документинде көрсөтүлгөн. РАСЕ электрондук МОЖЖДтердин чиптери менен текшерүү системасынын ортосундагы байланыштын шифрленишин жакшыртып, жеке маалыматтарды ишенимдүү коргоону камсыз кылат.»;

«83³. Электрондук МОЖЖД берген Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы базалык жетүү көзөмөлү (ВАС) колдонулган электрондук МОЖЖДтерди чыгарууну токтотот.»;

«83⁴. Электрондук МОЖЖД берген Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы ВАС менен чыгарылган бардык электрондук МОЖЖДтерди жүгүртүүдөн алып салууну камсыз кылат.»

«83⁵. Электрондук МОЖЖД берген Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы жүздүн сүрөтүн коддоо ыкмасынын жаңы түрүнө 2030-жылдын 1-январына чейин өтүүнү камсыз кылат.

Эскертүү 1. Электрондук МОЖЖДтердин байланышсыз интегралдык схемаларындагы жүздүн сүрөтүн жана башка биометрикалык маалыматтарды коддоонун спецификациялары Doc 9303 документинде көрсөтүлгөн.

Эскертүү 2. 2026–2029-жылдар аралыгында электрондук МОЖЖД берген ыйгарым укуктуу орган Дос 9303 документинде көрсөтүлгөн жүздүн сүрөтүн коддоонун эки форматтын бирин колдоно алат. Бул төрт жылдык өткөөл мезгилде өз ара шайкештик жана талаптарга ылайык келүү сыноолору өтө маанилүү болот.»

«83⁶. Электрондук МОЖЖДтерди текшерүү жүргүзгөн Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары 2026-жылдын 1-январына карата байланышсыз интегралдык схемалардагы жүздүн сүрөтүн чечмелөө спецификацияларын киргизет.

Эскертүү. Жүздүн сүрөтүн жана башка биометрикалык маалыматтарды чечмелөөнүн спецификациялары Дос 9303 документинде көрсөтүлгөн.»

11) 3-бөлүм төмөнкү мазмундагы 84¹-пункт менен толукталсын:

«84¹. Кыргыз Республикасында аба кемесинде адамдарды ташуу үчүн төмөнкү жол жүрүү документтери кабыл алынат:

Документтин түрү	Документтин коду
Жалпы жарандык паспорт	PP
Өзгөчө кырдаалдарда колдоонуучу паспорт	PE
Дипломатиялык паспорт	PD
Кызматтык/расмий паспорт	PO
Качкын паспорту	PR
Чет өлкөлүк паспорт	PT
Жарандыгы жок адамдын паспорту	PS
Паспорт-өткөрмө	PL
Деңизчи паспорту же өздүк күбөлүгү	PM
Өзгөчө кырдаалдар үчүн бир барактуу паспорт	PU
Идентификациялык карта	
Экипаж мүчөсүнүн күбөлүгү	

12) 86-пункт төмөнкү мазмундагы эскертүү менен толукталсын:

«Эскертүү. Качкындарга берилүүчү жол жүрүү документтери жөнүндө жобо 1951-жылдагы Качкындардын статусу тууралуу Конвенциянын 28-беренесинде, жарандыгы жок адамдарга берилүүчү жол жүрүү документтери тууралуу жобо 1954-жылдагы Апатриддер жөнүндө Конвенциянын 28-беренесинде камтылган. БУУнун Качкындар боюнча Жогорку комиссарынын аткаруу комитети 1978-жылдагы №13 (XXIX) “Качкындар үчүн жол жүрүү документтери” аттуу документинде 1951-жылдагы Конвенцияга катышпаган мамлекеттерге өз аймагында мыйзамдуу жашаган качкындарга ушул сыяктуу машиналык окулуучу документтерди берүүнү сунуштаган.»;

13) 3-бөлүм төмөнкү мазмундагы 109¹-пункт менен толукталсын:

«109¹. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары аба транспорту менен келе жаткан же кетип жаткан адамдардан же алардын атынан иш алып барган аба кемелеринин эксплуатациялоочуларынан, инсанды тастыктоочу документтерде көрсөтүлгөндөн тышкары, кошумча жазуу жүзүндөгү идентификациялык маалыматтарды талап кылышпайт. Мындай маалымат талап кылынган учурда, электрондук МСПДлерден маалымат окуй турган системалар колдонулат.»

14) 3-бөлүм төмөнкүдөй пункттар менен толукталсын – 117¹, 117², 117³, 117⁴, 117⁵:

«117¹. Электрондук МОЖЖДтерди текшерүү жүргүзгөн Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органдары мүмкүн болушунча ИКАОнун ДОК тутумуна кошулат жана чек ара көзөмөлүндө электрондук МОЖЖДтердин аныктыгын текшерүү үчүн анда камтылган маалыматтарды колдонушат.»;

«117². Эл аралык каттамдардын келүү жана кетүү пункттарындагы чек ара көзөмөлүндө мүмкүнчүлүккө жараша жүргүнчүлөрдүн жол жүрүү документтери ИНТЕРПОЛдун SLTD базасы менен салыштырылат.»;

«117³. Мүмкүн болушунча автоматташтырылган чек ара көзөмөл системалары (АЧКС) киргизилип, аба транспорту менен келүүчү жана кетүүчү адамдарды каттоону жөнөкөйлөтүү жана тездетүү максатында колдонулат.»;

«117⁴. АЧКС колдонулганда, ИКАОнун ДОК системасындагы маалыматтар электрондук МОЖЖДтердин аныктыгын текшерүү үчүн пайдаланылат, биометрикалык маалыматтар салыштырылат, жүргүнчүнүн документтин мыйзамдуу ээси экендиги аныкталат, SLTD базасы боюнча текшерүү жүргүзүлөт жана чек ара көзөмөлүнүн башка маалыматтары пайдаланылат.»;

«117⁵. Чек ара көзөмөлү жана АЧКС колдонгон башка органдар мүмкүн болушунча чыгып кетүүчү көзөмөл пункттарында тиешелүү персоналдын болушун камсыз кылып, жүргүнчүлөрдүн үзгүлтүксүз өтүшүн жана коопсуздук же бүтүндүк маселелери чыккан учурда ыкчам чечим кабыл алууну камсыз кылышат.»;

15) 133-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«133. Учактарды эксплуатациялоочу уюмдар жүргүнчүлөр жана экипаж мүчөлөрү аба кемесинен чыккан учурдан тартып, алар ушул Эрежелердин 132-бөлүмүндө белгиленген текшерүүдөн өткөрүлгөнгө чейин алардын коопсуздугу жана көзөмөлү үчүн жоопкерчилик тартышат.»;

16) 135-пункт төмөнкүдөй редакцияда берилсин:

«135. Чек ара көзөмөлү органдары жүргүнчүлөр жана экипаж мүчөлөрү алардын аймагына кирүүгө уруксат берилген учурдан тартып алардын коопсуздугу жана көзөмөлү үчүн жооп беришет.»;

17) 156-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«156. Учактарды эксплуатациялоочу уюмдар ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар тарабынан бажы тазалоосунан али өтө элек жүктөрдү

сактоо милдетинен жана мындай жүктөр бажы органдарынын карамагына өткөрүлүп, алардын өзгөчө контролунда турган учурдан тартып, ошол жүктөр боюнча импорттук бажы төлөмдөрүн жана салыктарды төлөө жоопкерчилигинен бошотулат.»;

18) 4-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 213¹, 213² жана 213³-пункттар менен толукталсын:

«213¹. Бажы операцияларын оптималдаштыруу, көзөмөлдүн натыйжалуулугун жогорулатуу жана тариздөө убактысын кыскартуу, ошондой эле тобокелдиктерди баалоо, көзөмөл объекттерин тандоо жана бажы көзөмөлүнүн формалары боюнча алдын ала чечимдерди кабыл алуу максатында, учактарды эксплуатациялоочу уюм (аба ташуучу же анын ыйгарым укуктуу өкүлү) Евразия экономикалык биримдигинин Бажы кодексине жана Кыргыз Республикасынын бажы жөнгө салуу чөйрөсүндөгү мыйзамдарына ылайык, ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга электрондук форматта алдын ала маалыматты милдеттүү түрдө жөнөтөт.

“213². Учактарды эксплуатациялоочу уюм (аба ташуучу же анын ыйгарым укуктуу өкүлү), Евразия экономикалык биримдигинин бажы аймагына товарларды алып кирүүнү ишке ашырган учурда, тиешелүү эл аралык келишимдерде жана Евразия экономикалык биримдигинин укугун түзүүчү актыларда каралган мөөнөттөрдө жана көлөмдө алдын ала маалымат берүүгө милдеттүү.”;

“213³. Кыргыз Республикасынын бажы органына милдеттүү түрдө берилүүгө тийиш болгон алдын ала маалыматты, анын ичинде электрондук форматта, убагында бербеген же так эмес маалымат берген учурларда, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык административдик жоопкерчилик каралган.»;

19) 6-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 339¹, 339² жана 339³-пункттар менен толукталсын:

«339¹. Эл аралык аэропорттордо калктын саламаттыгына коркунуч туудуруучу ыктымалдуу коркунучтардын пайда болуу мүмкүнчүлүгүнө баа берүү үзгүлтүксүз жүргүзүлүп турат жана мындай коркунучтарды жоюу боюнча аракеттерди координациялоо камсыздалат.

Эскертүү: аэродромдогу өзгөчө кырдаалдар боюнча иш-чаралар планына коюлуучу талаптарга көңүл буруу зарыл — бул 14-тиркеменин I тому, 9.1-бөлүмүнүн жоболору жана ушул тиркеменин 10-бөлүмүнүн 10.18-стандартына ылайык жугуштуу оорулардын эпидемиясына даярдык боюнча улуттук авиациялык пландарга тиешелүү талаптар.”;

“339². Эл аралык аэропорттордогу жүктөрдү иштетүүчү каражаттарды, жаңы объекттерди же алардын ири модификациясын пландаштырууга жооптуу жарандык авиация уюму пландоо ишинин алгачкы этабында ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар, аэропорттордун эксплуатациялоочулары жана аэропорт колдонуучуларынын кызыкчылыктарын билдирген тийиштүү органдар менен кеңешмелерди өткөрүүгө милдеттүү.”;

“339³. Учактарды эксплуатациялоочу уюмдар өздөрүнүн тейлөө, учуу графиги жана аба кемелер паркы боюнча пландарын аэропорттордун эксплуатациялоочуларына жана тиешелүү мамлекеттик органдарга маалымдап турушат, бул аэропорт кызматтары менен каражаттарын рационалдуу пайдалануу максатында жүргүзүлөт.»;

20) 6-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 349¹-пункт менен толукталсын:

«349¹. Аэропорттордун, мамлекеттик органдардын жетекчилери ДОС 9636 “Эл аралык пиктограммалар — аэропорттордо жана деңиз вокзалдарында келгендерге багыт табууга жардам берүүчү белгилер” документине ылайык, жүргүнчүлөр жана башка адамдар аэропорттордо багыт табуусу үчүн зарыл болгон пиктограммалардын, белгилердин жана көрсөтмөлөрдүн болушун камсыз кылышат.»;

21) 6-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 370¹ жана 370²-пункттар менен толукталсын:

«370¹. Аэропорттун эксплуатациялоочусу багаж берилүүчү аймакта бардык жүргүнчүлөр өздөрүнүн катталган багажын оңой таанып, тез ала алышы үчүн жетиштүү аянт бөлүп берет.”;

“370². Аэропорттун эксплуатациялоочусу жүргүнчүлөргө багажды берүү аймагынан чыгып жаткан жерлерге же аэропорттон чыгуу үчүн пайдаланылуучу, мүмкүн болушунча жер үстүндөгү транспорттук каражаттар токтогон жайларга, ошондой эле аэропорттун имараттарынын ортосундагы өтмөктөргө чейин жеткирүүдө жардам көрсөтөт.»;

22) 6-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 381¹ жана 381²-пункттар менен толукталсын:

«381¹. Аэропорттун жана аба кемелеринин эксплуатациялоочулары тиешелүү жагдайларга жараша эл аралык аэропорттордун контролсуз аймактарында, авиациялык коопсуздук талаптары сакталган шартта, жүргүнчүлөр тарабынан убактылуу сактоого тапшырылган багажды сактоо үчүн жайлардын болушун камсыз кылат.”;

23) 6-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 394¹ жана 394²-пункттар менен толукталсын:

«394¹. Аэропорттун эксплуатациялоочусу жүк ташуучу аба кемелеринин тиешелүү түрдө тейленишин камсыз кылат.”;

“394². Аэропорттун эксплуатациялоочусу жана жарандык авиациянын жүк жана почта иштетүүчү уюму, аба аркылуу андан аркы ташууга даярдоо максатында:

а) тиешелүү мыйзамдарга жана эрежелерге ылайык жүк аэровокзалдарын жүктөрдү коопсуз, санитардык талаптарга шайкеш, натыйжалуу жана ишенимдүү иштетүү жана сактоо шарттарын камсыз кыла тургандай долбоорлоону камсыз кылат;

б) колдонулуучу мыйзамдарга жана эрежелерге ылайык почта жөнөтүүлөрүн коопсуз, натыйжалуу жана ишенимдүү иштетүү жана сактоо үчүн тиешелүү каражаттардын болушун камсыз кылат.»;

24) 408-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«408. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органдары мамлекеттик органдар тарабынан чек ара, бажы, санитардык, ветеринардык, фитосанитардык жана башка көзөмөл түрлөрүн жүргүзүү максатында аба кемесинин эксплуатациялоочусуна өздөрүнүн иш убактысында акысыз тейлөө көрсөтүшөт.»;

25) 6-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 424¹ жана 424²-пункттар менен толукталсын:

«424¹. Аэропорттун жана аба кемелеринин эксплуатациялоочулары аэропорттордо жана аба кемелеринин бортунда тартип бузуучу же дисциплинасыз жүрүм-турумдун жол берилбестиги жана анын мүмкүн болгон укуктук кесепеттери жөнүндө жүргүнчүлөрдүн маалымдуулугун жогорулатуу боюнча чараларды көрүшөт, максат — мындай жүрүм-турумду болтурбоо жана алдын алуу.»;

“424². Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы аэропорттордун жана аба кемелеринин эксплуатациялоочулары менен кызматташтыкта дисциплинасыз же тартип бузуучу жүргүнчүлөр менен байланышкан жагдайларды аныктоо жана жөнгө салуу ыкмалары боюнча тиешелүү кызматкерлерди окутуу чараларын көрөт.»;

26) 479-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«479. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары 478-пунктта көрсөтүлгөн кызматкерлерди өткөрүүдө паспорттон башка кандайдыр бир башка жүрүү документтерин талап кылууга укуктуу эмес.»;

27) 8-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 479¹-пункт менен толукталсын:

«479¹. Эгерде 478-пунктта көрсөтүлгөн кызматкерлер үчүн кирүү визалары талап кылынган учурда, анда зарылчылыкка жараша, бул кызматкерлер өз мамлекетинин ыйгарым укуктуу органы тарабынан берилген расмий иш сапар кагазы болгон шартта, Кыргыз Республикасынын аймагына келгенде визалар берилет.»;

28) 481-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«481. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары башка мамлекетке таандык аба кемеси бузулган учурларда жүргүзүлүүчү издөө, куткаруу, авиациялык кырсыктарды иликтөө, оңдоо жана мүлктү сактап калуу иштерине зарыл болгон бардык аба кемелерине, шаймандарга, запастык бөлүктөргө жана жабдууларга Кыргыз Республикасынын аймагына убактылуу кирүүгө жөнөкөйлөштүрүлгөн тартип менен уруксат берет. Мындай каражаттар бажы төлөмдөрүнөн жана башка салыктардан, жыйымдардан бошотулат, ошондой эле товарларды киргизүү чектөөлөрүнө дуушар болбойт. Ошондой эле бузулган аба кемелерди, жардам көрсөтүүгө келген аба кемелерди, шаймандарды, запастык бөлүктөрдү жана жабдууларды Кыргыз Республикасынын аймагынан алып чыгууга уруксат берилет.»

29) 512-пункта «жазуу түрүндө» деген сөздөр кошулсун.

30) 539-пункттагы «алмашуу» деген сөз «берүү» деген сөз менен алмаштырылсын.

31) 540-пункттагы «алмашуу» деген сөз «берүү» деген сөз менен алмаштырылсын.

32) 546- пункт төмөнкүдөй редакцияда берилсин:

«546. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жүргүнчүлөр тууралуу алдын ала маалыматтарды (API) камсыз кылуучу системаны түзөт.

Эскертүү 1. API системасы аба транспорту менен каттамга чыгуудан мурун аба каттамын аткаруучусу жүргүнчүлөр же экипаж мүчөлөрү жөнүндө биографиялык маалыматтарды, саякат кагаздарынын толук маалыматтарын жана учуу боюнча толук маалыматтарды киргизүүсүн карайт. Бул маалыматтар электрондук түрдө топтук режимде максаттуу же чыгуу өлкөсүнүн чек ара көзөмөл органына өткөрүлөт. Натыйжада жүргүнчүлөр жана/же экипаж мүчөлөрү тууралуу толук маалыматтар каттамга чыгууда же келгенде алдын ала кабыл алынат.

Эскертүү 2. iAPI системасы жүргүнчүлөр тууралуу топтук режимдеги маалыматтарды чогултууну карайт, бирок алар эки тараптуу байланыш аркылуу өткөрүлөт. Чек ара көзөмөл органдары реалдуу убакыт режиминде каттоодо ар бир жүргүнчү боюнча жооп берип, өлкөгө кирүү жана/же чыгуу учурунда аба кемесине отурууга уруксат же тиешелүү көрсөтмөнү бере алат.

Эскертүү 3. Бириккен Улуттар Уюмунун Коопсуздук Кеңеши 2178 (2014) резолюциясынын 9-пунктунда мүчө мамлекеттерге, өз аймагында иш алып барган авиакомпаниялардан төмөнкүлөрдү талап кылууну сунуштайт: жарандык авиациянын учактарында Комитет тарабынан белгиленген адамдардын өз аймагына кирүүсү, аймагына кирүүгө аракет кылышы же транзит аркылуу өтүүсүн аныктоо максатында, жүргүнчүлөр тууралуу маалыматтарды тиешелүү улуттук органдарга алдын ала берүүнү. Бул Комитет 1267 (1999) жана 1989 (2011) резолюциялар менен түзүлгөн. Ошондой эле, мүчө мамлекеттерге мындай адамдардын өз аймагынан чыгуусу, аймагына кирүү аракеттери же транзит аркылуу өтүү учурлары жөнүндө Комитетке маалымдоо, ошондой эле кырдаалга жана улуттук мыйзамдар менен эл аралык милдеттенмелерге ылайык, бул маалыматтарды жашаган мамлекетке же жарандыгына жөнөтүү сунушталат.”

33) 9-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 546¹-пункт менен толукталсын:

“546¹. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жүргүнчүлөр тууралуу алдын ала маалыматтарды интерактивдүү түрдө чогултуучу (iAPI) системасын киргизет.”;

34) 547- пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

“547. Кыргыз Республикасынын API системасы:

а) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын нормативдик укуктук актысы, ошондой эле улуттук коопсуздук органдары тарабынан бекитилген нормативдик документтер менен камсыздалат;

б) API боюнча таанылган эл аралык стандарттарга шайкеш келет.

Эскертүү 1. ЭДИФАКТ БУУ стандартындагы PAXLST жана CUSRES билдирүүлөрү – жүргүнчүлөрдүн тизмелерин (электрондук түрдө) берүү процессин камсыздоо үчүн атайын иштелип чыккан БУУ ЭДИФАКТ стандартынын бөлүмү болуп эсептелген стандарттык электрондук билдирүүлөр болуп саналат.

БУУ ЭДИФАКТ – бул “Башкарууда, соодада жана транспортто маалыматтардын электрондук алмашуусуна карата Бириккен Улуттар Уюмунун эрежелери” дегенди билдирет.

Бул эрежелер эл аралык деңгээлде макулдашылган стандарттардын, көрсөтмөлөрдүн жана сунуштардын жыйындысынан турат, алар түзүмдүү маалыматтардын электрондук алмашуусуна тиешелүү, айрыкча товарлар жана кызматтар менен соода жүргүзүүдө көз карандысыз компьютерлештирилген маалымат системаларынын ортосундагы алмашууга байланыштуу колдонулат.

Бүткүл дүйнөлүк бажы уюму (ВТамО), Эл аралык аба транспорту ассоциациясы (ИАТА) жана Эл аралык жарандык авиация уюму (ИКАО) биргелешип, PAXLST билдирүүсүнө киргизилиши зарыл болгон API маалыматтардын максималдуу жыйындысын макулдашышкан. Бул билдирүү авиакомпаниялар тарабынан дайындоо же уча турган өлкөнүн чек ара көзөмөл органдарына жүргүнчүлөр боюнча маалыматтарды берүүдө колдонулат.

БУУ ЭДИФАКТ стандарты келечекте билдирүүлөрдү берүүдө колдонулуучу заманбап ыкмалар – мисалы, эл аралык XML стандарттары же веб-тиркемелер менен алмаштырылышы мүмкүн деп болжолдонууда.

Эскертүү 2. Учурдагы БУУ ЭДИФАКТ стандартынын PAXLST жана CUSRES билдирүүлөрүнүн форматынын түзүмүндө жалпы авиациянын колдонулушу эске алынбайт.

Эскертүү 3. БУУ ЭДИФАКТ стандартынын PAXLST жана CUSRES билдирүүлөрү алдын ала жүргүнчүлөр жөнүндө маалымат системасы (API) боюнча ВТамО/ИАТА/ИКАО тарабынан кабыл алынган эл аралык нускама көрсөтмөлөрүндө аныкталган стандарттык билдирүүлөр болуп саналат.”;

35) 548- пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

“548. Жүргүнчүлөрдүн идентификациялык маалыматтарын берүүдө Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы проезд кагаздарындагы Doc 9303 спецификациясына жооп берген машиналык окула турган маалымат элементтерин гана талап кылат. Бардык талап кылынган маалыматтар PAXLST ЭДИФАКТ стандартындагы билдирүүлөргө ылайык болушу керек.”;

36) 9-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 551¹-пункт менен толукталсын:

“551¹. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу органы, эгерде аба кемесинин эксплуатациялоочусу учууга чыккан учурда ушул сапарга жарактуу болгон бир гана жол жүрүүчү документтин негизинде так алдын ала жүргүнчүлөр жөнүндө маалыматты (API) чогултуп жана тапшырган болсо, ал эми келүү учурунда жүргүнчү ушул эле сапарга жарактуу болгон экинчи жол жүрүүчү документти көрсөткөн учурда, мындай аракет үчүн аба

кемесинин эксплуатациялоочусуна карата жазалоо чараларын көрбөйт жана башка кандай болбосун жоопкерчиликке тартпайт.”;

37) 552-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«552. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары, алдын ала жүргүнчүлөр тууралуу маалымат берүү (API) тутумун ишке ашыруу процессинде, аба кемелеринин эксплуатациялоочуларына (аба каттамдарын аткаруучуларга) коюлуучу эксплуатациялык жана административдик жүктөмдү мүмкүн болушунча азайтуу менен бирге, жүргүнчүлөргө карата формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүү деңгээлин жогорулатышат.»;

38) 554-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«554. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары, алдын ала жүргүнчүлөр жөнүндө маалымат берүү (API) тутумун ишке ашыруу процессинде, жүргүнчүлөрдүн тизмесин кагаз түрүндөгү бланкта же белгиленген эл аралык стандарттарга ылайык келбеген электрондук форматта берүү талаптарын коюуга укуксуз.»;

39) 9-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 555¹-пункт менен толукталсын:

«555¹. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары, интерактивдүү алдын ала жүргүнчүлөр жөнүндө маалымат берүү тутумун (iAPI) ишке ашыруу процессинде:

а) мүмкүн болушунча аба кемелеринин эксплуатанттарынын учурдагы системаларына жана техникалык инфраструктурасына тийгизиле турган таасирди минималдаштыруу максатында, iAPI тутумун иштеп чыгууга жана ишке киргизүүгө чейин аба кемелеринин эксплуатанттары менен кеңешүүлөрдү өткөрүүгө тийиш;

б) аба кемелеринин эксплуатанттары менен биргеликте, алардын жүктөрдү жөнөтүүнү көзөмөлдөө системалары менен шайкеш келген iAPI тутумдарын иштеп чыгууга тийиш.»;

40) 10-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 569¹, 569², 569³, 569⁴, 569⁵, 569⁶ -пункттар менен толукталсын:

«569¹. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы Дүйнөлүк саламаттык сактоо уюму (ДСУ) тарабынан кабыл алынган Эл аралык медициналык-санитардык жоболордун (2005-жылкы ЭМСП) тиешелүү жоболорун сактоого тийиш.”;

“569². Жарандык авиация органы аба кемесинин эл аралык аэропортко кирүүсүнө саламаттык сактоо себептери боюнча тыюу салбоого тийиш, мындан ЭМСПге ылайык чаралар көрүлгөн учурлар өзгөчө болуп саналат.”;

“569³. Жарандык авиация органы аба каттамдарын убактылуу токтотуу маселесин өзгөчө жагдайларда, Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы жана зарыл болгон учурда ДСУ менен консультациялар өткөргөндөн кийин гана карайт, андан соң гана аба каттамдарын токтотуу боюнча чечим кабыл алууга укуктуу.”;

“569⁴. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, эгерде ДСУ тарабынан сунушталган

чаралардан тышкары кошумча санитардык чараларды киргизүү маселесин карап жатса, анда мындай чараларды ЭМСПге ылайык, анын ичинде 43-беренеге ылайык ишке ашырат. 43-беренедө, атап айтканда, мамлекеттер тарабынан кошумча медициналык-санитардык чараларды кабыл алуу чечими төмөнкү негиздерде кабыл алынууга тийиш деп көрсөтүлгөн:

а) илимий принциптерге ылайык;

б) адамдардын саламаттыгына коркунуч бар экендигин тастыктаган бар болгон илимий маалыматтардын негизинде же мындай маалыматтар жетишсиз болгон учурда — ДСУдан же тиешелүү башка өкмөттөр аралык уюмдар менен эл аралык органдардан алынган маалыматтардын негизинде;

в) ДСУнун тиешелүү көрсөтмөлөрүн же сунуштарын эске алуу менен.

Эскертүү 1. 569⁴-пункт ЭМСПде белгиленген эл аралык мааниге ээ коомдук саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү өзгөчө кырдаал жарыяланган учурда, расмий убактылуу сунуштар же туруктуу сунуштар иштеп турган учурларда гана колдонулат. Бул жоболор ЭМСПнин 23-беренесинин 2-пунктуна, 27-беренесинин 1-пунктуна жана 28-беренесине ылайык, эл аралык ташууларга (анын ичинде аба ташууларга) карата колдонулуучу кошумча чаралардын контекстинде да тиешелүү болушу мүмкүн.

Эскертүү 2. ЭМСПнин 43-беренесине ылайык, бул берененин негизинде кошумча чараларды киргизген мамлекет, эгер мындай чаралар эл аралык ташууларга олуттуу таасир этсе, анда ДСУга коомдук саламаттык сактоо жана илимий негиздер боюнча мындай чаралардын жүйөөсүн көрсөтүүгө тийиш.”;

“569⁵. Жарандык авиация органы, аба каттамдарын чектөө же убактылуу токтотуу маселесин карап жаткан учурда, зарыл болгон учурда чектөө чараларын киргизген мамлекет же мындай чараларды кабыл алып жаткан мамлекет менен консультацияларды жүргүзүүгө тийиш. Мындай консультациялардын максаты — коомдук саламаттык сактоо боюнча илимий маалыматтарды жана чаранын негиздемесин тактоо, ошондой эле өз ара кабыл алынуучу чечимди аныктоо болуп саналат.”;

“569⁶. Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, эгерде эмдөө же профилактикадан өткөндүгүн тастыктаган документтин болушун талап кылса, анда ЭМСПде көрсөтүлгөн формадагы эл аралык эмдөө же профилактика жөнүндө күбөлүктү таанууга тийиш.”;

41) 570 - пункт төмөнкүдөй редакцияда берилсин:

“570. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы эмдөө жүргүзүүчү мекемелер Эл аралык медициналык-санитардык жоболордун 36-беренесине жана 6-тиркемесине ылайык эл аралык үлгүдөгү эмдөө же профилактика жөнүндө күбөлүктөрдү колдонушу үчүн бардык мүмкүн болгон чараларды көрүүгө тийиш, бул алардын дүйнө жүзү боюнча таанылышын камсыз кылуу максатында жүргүзүлөт.”;

42) 10-бөлүм төмөнкүдөй мазмундагы 570¹, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587 -пункттар менен толукталсын:

“570¹. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы Дүйнөлүк саламаттык сактоо уюмунун (ДСУ) сунуштарына ылайык эмдөөнүн санариптик күбөлүктөрүн берүүнү камсыздайт жана мындай эмдөө жөнүндө санариптик күбөлүктөр ИКАОнун “Эксплуатациялык чектөөлөрсүз көрүнүүчү санариптик басып чыгаруу (VDS-NC)” аттуу техникалык отчетунда көрсөтүлгөн спецификацияларга шайкеш болууга тийиш.”;

“574. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы калктын саламаттыгына коркунуч туудурган жугуштуу оорулардын эпидемиясынын жайылышына даярдык көрүү же эл аралык мааниге ээ коомдук саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү өзгөчө кырдаал жаралган учурда аракеттенүү боюнча улуттук авиациялык даярдык планын кабыл алат.

Эскертүү 1. Улуттук авиациялык даярдык планын иштеп чыгууга байланыштуу сунуштар ИКАОнун веб-сайтындагы Aviation Medicine бөлүмүндө жайгаштырылган.

Эскертүү 2. Эл аралык операцияларда коркунуч факторлорун баалоо жана башкаруу боюнча тестирлөө жана чаралар жөнүндө колдонмо (Doc 10152) мамлекеттер тарабынан чечим кабыл алуу процессинин алкагында колдонууга арналган баалоо куралдарын сунуштайт.

Эскертүү 3. Улуттук планга жана аэродромдун өзгөчө кырдаалдар планына киргизилүүчү процесстер менен чараларды, ошондой эле саламаттык сактоого байланышкан кырдаалдарга жооп кайтаруу чараларын өз ара шайкеш келтирүү зарыл.”;

“575. Жарандык авиация органы, Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы менен өз ара аракеттенүүдө, ар бир эл аралык аэропортто жугуштуу оорулардын жайылышы боюнча аэродромдук деңгээлдеги даярдык жана жооп кайтаруу чараларын камсыздоо үчүн саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү өзгөчө кырдаалдарга жооп кайтаруу планын интеграциялоону камсыздайт.

Эскертүү 1. ИКАОнун 11-тиркемеси “Аба кыймылына тейлөө” жана 14-тиркеменин I тому “Аэродромдорду долбоорлоо жана эксплуатациялоо” аба кыймылына тейлөө кызматтары менен аэродромдордон эл аралык маанидеги саламаттык сактоо өзгөчө кырдаалдары үчүн тиешелүү планды иштеп чыгууну талап кылат.

Эскертүү 2. Аэродромдордогу саламаттык сактоо өзгөчө кырдаалдарына даярдык пландарын иштеп чыгуу боюнча көрсөтмөлөр ИКАОнун веб-сайтында жайгашкан: <https://www.icao.int/safety/CAPSCA/Pages/default.aspx>.”;

“576. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, жугуштуу оорулардын алдын алуу жана/же жайылышын азайтуу максатында медициналык-санитардык чараларды киргизүү маселесин карап жатып, тобокелдик факторлорун баалоого негизделген көп баскычтуу ыкманы колдонуу мүмкүнчүлүгүн карайт.

Эскертүү. COVID-19 менен байланышкан эл аралык операцияларда коркунуч факторлорун башкаруу чаралары боюнча колдонмо (Doc 10152) санитардык коридорлорду колдоо максатында колдонулушу мүмкүн болгон тобокелдиктерге негизделген көп деңгээлдүү ыкмалардын мисалдарын берет. Мындай ыкмалар оорунун мүнөзүнө жараша төмөнкү чараларды камтышы мүмкүн: тестирлөө (ПЦР, антигендер же башка ыкмалар), беткап кийүү талабы, физикалык аралыкты сактоо, кол гигиенасын жакшыртуу, инфекция алып жүрүүчүлөргө каршы чаралар, карантин, өзүн-өзү көзөмөлдөө, байланыштарды аныктоо жана чек арадагы санитардык көзөмөл чаралары.”;

“577. Аба кемесинин эксплуатациялоочусу (эксплуатанты) аба кемесинин командири аба кемесинде жугуштуу оорунун белгилери байкалган учурда дароо аба кыймылын башкаруу органына маалымдоону камсыздоого тийиш, бул — тиешелүү медициналык персоналды жана жабдууларды алдын ала даярдоого мүмкүндүк берет.

Эскертүү 1. Жугуштуу оорунун болушуна шек саноо белгилүү белгилердин айкалышы менен аныкталат: дене табынын жогорулашы (38°C жана андан жогору), оорулуу көрүнүшү, узакка созулган жөтөл, дем алуу бузулуусу, туруктуу кусуу же ичи өтүү, тери исиркеги, кан агуу, же аң-сезимдин бузулушу.

Эскертүү 2. Эгер аба кемесинде жугуштуу ооруга шек саноо бар болсо, командир эксплуатанттын ички процедураларын жана учуу/конуу өлкөлөрүнүн укуктук талаптарын аткарууга тийиш. Мындай талаптар адатта тиешелүү мамлекеттердин аэронавигациялык маалыматтар жыйнагында (AIP) же NOTAM билдирүүлөрүндө камтылат.

Эскертүү 3. ИКАОнун 6-тиркемесинде “Аба кемелерин эксплуатациялоо” борттогу медициналык каражаттардын курамы көрсөтүлөт. PANS-ATM (Doc 4444) эрежелеринде мындай учурларда аба кыймылы органы менен байланышуу тартиби жана протоколдору баяндалат.”;

“578. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, жарандардын байланыштарын аныктоо жана пандемияны башкаруу максатында жүргүнчүлөр жана/же экипаж тууралуу маалыматты санариптик форматта түздөн-түз жеке адамдардан же Саламаттык сактоо максатында жүргүнчүнүн жайгашкан жери тууралуу маалымат формасы (13-тиркеме) аркылуу чогултат.

Эскертүү. Эгер кырдаалды жөнгө салуу үчүн кагаз форматындагы форма талап кылынса, аэропорттордун жана аба кемелеринин эксплуатанттары эл аралык аэропорттордо жана аба кемелеринде жетиштүү сандагы формалардын болушун камсыз кылат.”;

“579. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы аба кемелеринде жана аэропорттордо колдонууга жарактуу азык-түлүктөрдүн, суусундуктардын жана суунун сактоо жана таратуу процессинин Эл аралык медициналык-санитардык жоболорго (2005) жана ДСУ менен БУУнун Азык-түлүк жана

айыл чарба уюмунун (ФАО) сунуштарына ылайык жүргүзүлүшүн камсыздайт.”;

“580. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, аэропорттордун жана аба кемелеринин эксплуатанттары менен биргеликте, азык-түлүк жана ичимдиктерди даярдоо жана таратуу менен алектенген жеке жана юридикалык жактардын тиешелүү даярдыктан өтүшүн камсыздайт.”;

“581. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, аэропорттордун жана аба кемелеринин эксплуатанттары менен биргеликте, таштандыларды сорттоо, көзөмөлдөө жана утилдештирүү боюнча системаны Эл аралык медициналык-санитардык жоболорго (2005) жана ДСУ менен ФАОнун сунуштарына ылайык уюштурат.”;

“582. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы негизги авиациялык персоналды, анын ичинде аба кемелеринин экипаждарын артыкчылыктуу түрдө эмдөөнү жана профилактикалык иш-чараларды өткөрүү мүмкүнчүлүгүн карайт.”;

“583. Санитардык, ветеринардык жана фитосанитардык көзөмөлдү ишке ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар, аэропорттордун эксплуатанттары менен биргеликте эл аралык аэропорттордо адамдарды, жаныбарларды жана өсүмдүктөрдү карантинге алуу жана саламаттык сактоо чараларын камсыздайт.”;

“584. Санитардык, ветеринардык жана фитосанитардык көзөмөлдү ишке ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар, мүмкүнчүлүккө жараша, негизги эл аралык аэропорттордо же алардын жанында жүргүнчүлөргө, экипажга жана жер үстүндөгү персоналга арналган дарылоочу жана профилактикалык кызматтардын болушун камсыздайт.

Эскертүү 1. Мындай кызматтар саламаттык абалын баалоону, тестирилөөнү, эмдөөнү же ревакцинацияны жүргүзүшү жана тиешелүү күбөлүктөрдү бериши мүмкүн. Бул сунушталган практика жүргүнчүлөрдүн же экипаждын эмделүүгө укугу катары түшүндүрүлбөшү керек.

Эскертүү 2. Эл аралык медициналык-санитардык жоболордун (2005) IV бөлүгүндө жана 1-тиркемесинде мамлекет тарабынан өз аймагында кирүү пункттары катары дайындалган аэропорттор үчүн талаптар көрсөтүлгөн.”;

“585. Санитардык, ветеринардык жана фитосанитардык көзөмөлдү ишке ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар, аэропорттордун эксплуатанттары менен кеңешип, жергиликтүү шарттарды эске алуу менен эл аралык аэропорттордо аба кемелерине, экипажга, жүргүнчүлөргө, багажга, жүккө, почтага жана борттук запастарга байланыштуу карантин жана саламаттык сактоо чараларын жүргүзүү үчүн талапка ылайык шарттарды түзөт.”;

“586. Санитардык, ветеринардык жана фитосанитардык көзөмөлдү ишке ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар транзиттик жүргүнчүлөр жана экипаж мүчөлөрү аэропортто болгон учурда инфекция

жуктуруп алуу коркунучуна же жугуштуу ооруларды ташуучу курт-кумурскалардын чагышына дуушар болбошун камсыздайт. Зарыл болгон учурда жүргүнчүлөрдү жана экипажды башка терминалга же жакынкы аэропортко коопсуз жеткирүү чаралары каралат. Мындай чаралар жаныбарларга да тиешелүү колдонулат.”;

“587. Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы, аэропорттун эксплуатанты менен биргеликте, эл аралык аэропорттордо биринчи жардам көрсөтүүчү медициналык кызматтардын жана олуттуу учурларда жабыркагандарды алдын ала аныкталган медициналык мекемелерге тез жеткирүү чараларынын болушун жана алардын үзгүлтүксүз баалоосун камсыздайт.

Эскертүү. Жүргүнчүлөрдүн саламаттыгына байланыштуу бардык чаралар боюнча Дүйнөлүк саламаттык сактоо уюму менен кеңешмелерди жүргүзүү максатка ылайыктуу болуп саналат.”

**Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу
Жарандык авиация мамлекеттик агенттигинин 2024-жылдын 14-
августундагы № 696 буйругу менен бекитилген “КРАЭ-9.
Формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүү. Кыргыз Республикасынын
авиациялык эрежелерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө”
буйругунун долбооруна
НЕГИЗДЕМЕ – МААЛЫМКАТ**

1. Максат жана милдеттери

Ушул буйруктун долбоору Кыргыз Республикасынын Аба кодексинин 10-беренесинин 1-бөлүгүнүн 9-пунктунун талаптарына ылайык, Эл аралык жарандык авиация уюму (ИКАО) тарабынан Чикаго конвенциясынын 37-беренесине ылайык кабыл алынган эл аралык стандарттар жана сунушталган практика менен максималдуу шайкештикти камсыз кылуу максатында даярдалган.

Долбоор төмөнкү багыттар боюнча формалдуулуктарды мындан ары жөнөкөйлөтүүгө багытталган:

- жаңы жана кайра каралган аныктамалар менен терминдер;
- жол жүрүү документтерине коюлган талаптар;
- аба кемелеринин учуп келүүсү жана учуп чыгышы;
- эл аралык аэропорттордо жүктөөнү иштетүүгө арналган адамдардын жана алардын жүктөрүнүн, жүктөрдүн, почтанын, каражаттардын жана кызматтардын келиши жана кетиши жөнүндө маалымкат;
- жүргүнчүлөрдүн каттоо маалыматтары (PNR) жана жүргүнчүлөр тууралуу алдын ала маалымат (API);
- адам сатуу;
- саламаттыкты сактоо;
- формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүү жаатындагы ченемдик базаны өркүндөтүү.

2. Баяндоо бөлүгү

2024-жылдын 5-ноябрында Эл аралык жарандык авиация уюмунун (ИКАО) Кеңеши өзүнүн 233-сессиясынын 7-отурумунда “Формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүү” боюнча Эл аралык стандарттарга жана сунушталган практикасына (Чикаго конвенциясынын 9-тиркемеси) 30-өзгөртүүнү кабыл алган. Ушул өзгөртүүлөрдүн негизинде, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Жарандык авиация мамлекеттик агенттигинин 2024-жылдын 14-августундагы № 696 буйругу менен бекитилген “КРАЭ-9. Формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүү. Кыргыз Республикасынын авиациялык эрежелерине өзгөртүүлөрдү киргизүү боюнча буйругунун долбоору иштелип чыкты.

Жаңы жана кайра каралган аныктамалар эл аралык практикадагы терминдерди бирдиктүү түшүнүү жана колдонууга өбөлгө түзөт.

Адамдардын жана алардын жүктөрүнүн келишине жана кетишине келсек, айрыкча алардын коопсуздугу жагынан, негизги кирүү көзөмөлүнөн сыр сөз аркылуу аутентификациялоо системасына өтүү жеке маалыматтардын купуялуулугун жогорулатууга жана документ ээсинин жеке маалыматынын уруксатсыз ачыкка чыгышын алдын алууга мүмкүндүк берет.

Бул ыкма жүргүнчүлөрдү так идентификациялоону жана алардын келүү-кетүү процедураларын жөнөкөйлөтүүнү камсыз кылат. Натыйжада, аба кемелеринин кыймылы ылдамдап, аба транспортунун туруктуу жана натыйжалуу системасынын өнүгүшүнө өбөлгө болот.

Мындан тышкары, паспортторго милдеттүү түрдө стандартташтырылган экинчи тамганы киргизүү адамдардын келип-кетүү формалдуулуктарын жөнөкөйлөтүүгө оң таасирин тийгизүүчү жакшыртуу болуп саналат. Экинчи тамганы колдонуу жүргүнчүлөрдү автоматташтырылган түрдө каттоо системаларынын жана машина окуй турган жол жүрүү документтеринен алыскы аралыктан маалымат чогултуунун шайкештигин жакшыртууга жардам берет, ошондой эле маалыматтарга негизделген заманбап автоматташтырылган чечимдерди киргизүү максатында формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүүгө өбөлгө түзөт.

Жүргүнчүлөрдү, жүктөрдү жана почтаны тейлөө каражаттарына жана кызматтарына байланыштуу нормаларды кайра кароо эрежелердин тактыгын жана ырааттуулугун камсыз кылып, эл аралык стандарттарга ылайык иш-аракеттерди жүргүзүүгө жардам берет. Ошондой эле Кыргыз Республикасына эл аралык стандарттарга ылайык киргизүү, колдонуу жана эксплуатациялоо боюнча иштерге жардам берип, аба ташууларында формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүүгө көмөктөшөт.

Адам сатууга келсек, авиация адам сатуучулар колдонгон транспорттун бир түрү болуп саналат. Авиация тармагындагы бардык кызыкдар тараптар, атап айтканда, авиациялык персонал жана жүргүнчүлөр, эгерде алар адам сатуунун белгилерин таанууга тийиштүү түрдө даярдалса жана адам сатуунун болжолдуу учурлары жөнүндө тиешелүү органдарга кантип билдирүү керектиги жөнүндө маалымат берилсе, аба транспортун колдонуу менен адам сатуу учурларынын алдын алууда жана алар жөнүндө билдирүүдө маанилүү роль ойной алышат. Кайра каралган жоболор Кыргыз Республикасы аба транспортун колдонуу менен адам сатууга каршы күрөшүү боюнча тиешелүү чараларды көрүү аркылуу адам сатууда колдонулган каражат катары аба транспортун кыянаттык менен пайдалануунун алдын алууга мүмкүндүк берет.

API жана PNR системаларына байланыштуу жоболор Кыргыз Республикасы үчүн жаңы милдеттерди жаратпайт, бирок маалыматтарды чогултуу, колдонуу жана коргоо жаатында эл аралык стандарттар менен шайкештикти камсыз кылат. Бул өз кезегинде чек ара контролун

жеңилдетип, жүргүнчүлөрдүн сапар тажрыйбасын жакшыртат жана формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүүгө оң таасирин тийгизет.

Саламаттык сактоо боюнча өзгөртүүлөр мыйзамдык жана административдик базаны бекемдөөгө, ошондой эле коомдук саламаттык боюнча өзгөчө кырдаалдарга убагында даярданууга жана тез чара көрүүгө өбөлгө түзөт. Бул өз кезегинде ведомстволор аралык координацияны жана жарандык авиация, саламаттык сактоо жана башка мамлекеттик органдардын ортосундагы кызматташууну чыңдайт.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Жарандык авиация мамлекеттик агенттигинин 2024-жылдын 14-августундагы № 696 буйругу менен бекитилген “КРАЭ-9. Формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүү. Кыргыз Республикасынын авиациялык эрежелерине өзгөртүүлөрдү киргизүү аба транспортунун туруктуу өнүгүүсүнө жана аэронавигациялык потенциалды жогорулатууга нейтралдуу таасир этет.

3. Мүмкүн болуучу социалдык, экономикалык, укуктук, укук коргоо, жыныстык, экологиялык жана коррупциялык кесепеттердин божомолу

Бул буйруктун долбоорун кабыл алуу терс социалдык, экономикалык, укуктук, укук коргоо, гендердик, экологиялык жана коррупциялык кесепеттерди жаратпайт.

4. Коомдук талкуулоонун жыйынтыктары жөнүндө маалымат

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө” Мыйзамынын 22-беренесине ылайык, Бул документтин долбоору Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын долбоорлорун коомдук талкуулоо боюнча бирдиктүү порталына жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Жарандык авиация мамлекеттик агенттигине коомдук талкуулоо жол-жобосун уюштуруу максатында жайгаштырылган.

5. Долбоордун мыйзамдарга шайкештигин талдоо

Көрсөтүлгөн буйруктун долбоору Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына жана Кыргыз Республикасы катышуучу болгон эл аралык келишимдерге каршы келбейт.

6. Каржылоого муктаждык тууралуу маалымат

Бул буйруктун долбоорун ишке ашыруу республикалык бюджеттен кошумча каржылоону талап кылбайт.

7. Регулятивдик таасирди талдоо боюнча маалымат

Бул буйруктун долбоору ишкердик ишмердүүлүктү жөнгө салууга багытталган эмес, ошондуктан регулятивдик таасирди талдоо жүргүзүүнү талап кылбайт.

Директор

Д. К. Бостонов